

Rapportage

Cybersecurity onderzoek Veilig Online 2021

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Inleiding	9
H1: Kennis over online risico's	13
H2: Zorgen om online veiligheid	25
H3: Online gedrag	30
H4: Cyberbewustzijn jongeren	39

Managementsamenvatting

Samenvatting | kennis over online risico's

Nederlanders beoordelen eigen kennis over online risico's vergelijkbaar met vorig jaar

- Net als in 2020 beoordeelt bijna driekwart van de Nederlanders hun kennis over digitale en online veiligheid minimaal als redelijk (72%). Men is over het algemeen ook redelijk goed bekend met verschillende vormen van cybercrime. De meeste Nederlanders schatten voorgelegde begrippen van cybercriminaliteit (die zij zelf zeggen te kennen) juist in. Cryptojacking en social engineering zijn het minst goed bekend. Ouderen (65+) schatten hun eigen kennis relatief laag in en zijn ook minder goed bekend met verschillende vormen van cybercrime.
- Een derde (33%) van de Nederlandse volwassenen heeft zelf ooit weleens te maken gehad met een poging tot phishing*. Daarna is malware de meest voorkomende vorm van cybercriminaliteit, 17 procent maakte dat zelf mee. In 2020 zag de top 2 er hetzelfde uit. Dit zijn ook de vormen waarvan men het vaakst verwacht er slachtoffer van te kunnen worden. Phishing is de vorm van cybercriminaliteit die men het meest waarschijnlijk acht te overkomen (57% zeker/waarschijnlijk). Ook van malware denkt meer dan de helft van de Nederlanders dat het waarschijnlijk is dat ze er slachtoffer van worden.
- In het onderzoek is een voorbeeld phishingmail voorgelegd. Negen op de tien Nederlanders zegt deze te verwijderen en wisten (vrij) zeker dat het om een phishingmail ging. Toch doen veel Nederlanders (ook) iets anders, een deel zoekt of vraagt eerst naar informatie bij bekenden of online. Een klein aandeel doet iets met de mail dat hen kan schaden, zoals de link kopiëren. Het onderwerp, de tekst in de mail en de afzender beïnvloeden meer dan de helft van de mensen bij hun keuze. Men herkent phishing per sms of Whatsapp vooral als er om bepaalde gegevens wordt gevraagd.

* Het aandeel dat een phishing mail *ontvangt* is een stuk hoger: in 2021 ontving 66% van de Nederlanders een phishing mail in de thuissituatie.

Samenvatting | zorgen over online risico's

Zorgen over online veiligheid in thuissituatie zijn toegenomen ten opzichte van 2020

- Zes op tien Nederlanders maken zich enige zorgen over de eigen online veiligheid in hun thuissituatie. Dit is hoger dan in 2020 (46%). Twaalf procent geeft zelf ook aan dat deze zorgen zijn toegenomen sinds de coronacrisis. Men maakt zich met name zorgen over criminelen die hun gegevens willen stelen.
- Mensen die zich online veilig zeggen te voelen, noemen vaak als reden dat men altijd hun apparaten update, dat ze hun algehele beveiliging goed op orde hebben, dat ze regelmatig virusscans doen, of dat ze oplettend zijn voor valse websites(links).
- De mate van zorgen over de eigen online veiligheid neemt toe naarmate men ouder is. Ook voelen hoger opgeleiden zich online veiliger dan lager opgeleiden. Lager opgeleiden maken zich naar verhouding vaak zorgen omdat ze denken te weinig te weten over digitale veiligheid.
- Zorgen om een cyberaanval zijn het afgelopen jaar niet toegenomen. Negen procent van de Nederlanders maak zich (zeer) grote zorgen over een cyberaanval in de thuissituatie. Nederlanders jonger dan 40 jaar maken zich minder vaak zorgen over cyberaanvallen dan ouderen.

Samenvatting | online gedrag

Nederlanders geven zichzelf vaker dan in 2020 een onvoldoende voor hoe zij omgaan met online risico's

- Gemiddeld geven Nederlanders zichzelf een rapportcijfer van een 6,6 als het gaat om hoe zij omgaan met online risico's. Een kwart van de Nederlanders geeft zichzelf een 8 of hoger. De meerderheid (59%) beoordeelt het eigen gedrag met een 6 of een 7. Een kleine groep (15%) geeft zichzelf een 5 of lager, dit is hoger dan in 2020.

Veel Nederlanders ervaren nog barrières als het gaat om veilig online gedrag

- Het merendeel van Nederlanders neemt maatregelen om veilig online te kunnen zijn. Zo is driekwart alert op pogingen tot phishing.
- Twee op de drie Nederlanders voeren regelmatig beveiligingsupdates uit. Daarnaast is ook het gebruik van antivirussoftware een veel genomen maatregel. Net als in 2020 zijn dit meest genomen beveiligingsmaatregelen. Nederlanders jonger dan 40 jaar maken relatief weinig gebruik van antivirussoftware.
- Nederlanders die barrières ervaren als het gaat om het beschermen van hun online veiligheid wil bijvoorbeeld niet betalen voor een wachtwoordmanager (ongeveer 50%). Een vergelijkbaar deel vindt het te veel gedoe om voor alle apparaten en accounts een ander wachtwoord te gebruiken.

Ouderen nemen gemiddeld minder maatregelen en beoordelen eigen gedrag ook lager

- Lager opgeleiden en 65-plussers nemen relatief minder maatregelen om zich online te beschermen. Zij geven zichzelf ook relatief vaak een onvoldoende (20%) voor hoe zij zelf omgaan met online risico's en zeggen relatief vaak niet te weten hoe ze zich goed kunnen beschermen.

Samenvatting | online gedrag

Lang niet iedereen maakt melding van cybercrime

- Vier op de vijf Nederlanders ontvingen in de afgelopen 12 maanden een phishingmail. Dit gebeurde vaker thuis dan op het werk, maar is op beide plekken de meest voorkomende vorm van cybercriminaliteit.
- Zeven op de tien Nederlanders die te maken hadden met cybercrime in de thuissituatie, deden daarvan geen melding. Nederlanders jonger dan 40 jaar maken (nog) minder vaak melding dan oudere Nederlanders. Als men wel melding doet, dan doet men dit vaak bij de fraudehelpdesk.

Samenvatting | cyberbewustzijn jongeren (11 t/m 15 jaar)

Meerderheid van de jongeren maakt zich weleens zorgen over hun online veiligheid

- Zeven op de tien jongeren maken zich zelf wel eens zorgen over hun online veiligheid. Ze zijn vooral bekend met phishing, malware en het delen van filmpjes of foto's zonder dat de persoon waar het over gaat dat wil. Drie op de tien jongeren maakte zelf wel eens een poging tot phishing mee. Phishing is ook de meest voorkomende vorm waarover jongeren horen van mensen in hun omgeving, dan gaat het vooral om familie.
- Van de ouders maakt de helft (52%) zich weleens zorgen over hun kinderen als ze online zijn, waarvan 4% aangeeft zich veel zorgen te maken. Over de online veiligheid van hun kinderen op school maken ouders zich minder zorgen.

Veel jongeren en ouders praten met elkaar over online risico's

- Jongeren zijn regelmatig online en doen dat het vaakst op een smartphone (95%) of laptop/computer (69%). Vrijwel alle kinderen (99%) zitten op social media. Vier op de vijf jongeren horen wel eens van hun ouders dat ze teveel online zijn.
- Vier op de vijf jongeren denken veilig te kunnen internetten. Een vijfde zoekt daar ook wel eens informatie over op, bijvoorbeeld via Google of YouTube. Een ruime meerderheid van de kinderen (88%) praat met hun ouders over risico's op het internet en social media. Twee derde van de jongeren zegt dat hun ouders weten wat ze online doen.
- Bijna de helft van de jongeren zou het direct vertellen als ze per ongeluk op een link klikken die ze (achteraf) niet vertrouwen. Dat vertellen ze dan in de meeste gevallen aan hun ouders.

Inleiding

Inleiding

Aanleiding en achtergrond

Alert Online is een gezamenlijk initiatief van overheid, bedrijfsleven en wetenschap, dat zich richt op het creëren van bewustwording rondom online veiligheid, op het vergroten van kennis over online veiligheid en op het stimuleren van en helpen bij cyber secure gedrag, bij diverse doelgroepen. Dit wordt gedaan door kennisoverdracht via veiliginternetten.nl, het Digital Trust Center en met een specifiek partnernetwerk van organisaties in Nederland. Onderdeel van de campagne is een jaarlijks bewustwordingsonderzoek waarmee de cybersecuritymaand jaarlijks in oktober wordt afgetrapt.

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) voerde I&O Research een onderzoek uit naar de beleving van de digitale veiligheid in Nederland.

Onderzoeksdoel

Het doel van dit onderzoek is het monitoren van de cyber awareness en cyber skills van Nederlanders door de jaren heen. Tot 1 januari 2020 werd dit jaarlijkse bewustzijnsonderzoek in opdracht van de NCTV van het ministerie van Justitie en Veiligheid uitgevoerd. Per deze datum heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) dit overgenomen. Aanvullend beoogt dit onderzoek om inzichten te vergaren van kennis, houding en gedrag van Nederlanders met betrekking tot online veiligheid en het bieden van inzichten voor beleidsvorming met betrekking tot dit thema.

Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van het onderzoek luidt: **Wat is de kennis, houding en gedrag van het algemeen publiek, jongeren, medewerkers en ICT-verantwoordelijken in het bedrijfsleven en ambtenaren op het gebied van (verbeteren van) online veiligheid?**

Deze hoofdvraag bestaat uit drie deelvragen:

1. Wat weten de doelgroepen over online veiligheid en het verbeteren van de online veiligheid?
2. Wat vinden de doelgroepen van hun eigen online gedrag als het gaat om veiligheid en vaardigheden?
3. Wat doen de doelgroepen op het gebied van hun online veiligheid en het verbeteren daarvan?

Leeswijzer

Dit rapport geeft de resultaten van het algemeen publiek (16–80 jaar) en jongeren (11 t/m 15 jaar).

De resultaten van werkenden en ambtenaren worden ieder beschreven in een separaat rapport, rapport Bedrijfsleven en rapport Overheid.

Hoofdstuk 1 t/m 3 van het huidige rapport behandelt de resultaten van het algemeen publiek op de drie onderzoeksvragen zoals hierboven beschreven. Hoofdstuk 4 behandelt de resultaten van jongeren.

Methode en respons

Algemeen Publiek

I&O Research voerde een landelijk representatief onderzoek uit onder 1.038 Nederlanders van 16 jaar en ouder. Er werden in totaal 2.000 Nederlanders uitgenodigd. In totaal vulden 1.038 Nederlanders de vragenlijst in (respons 52%). De dataverzameling vond plaats in het I&O Research Panel van 7 juli tot 19 juli 2021. Niet alle vragen die in dit rapport worden gepresenteerd zijn aan alle 1.038 Nederlanders gesteld. Bij iedere tabel of figuur wordt de steekproefbasis vermeld.

De resultaten zijn gewogen naar leeftijd, geslacht, regio en opleidingsniveau. Daarmee zijn de resultaten representatief voor deze kenmerken.

Jongeren

I&O Research voerde een onderzoek uit onder 297 Nederlandse jongeren tussen 11 en 15 jaar. Er werden in totaal 1.047 ouders uit het I&O Research Panel aangeschreven met de vraag of zij hun kind de vragenlijst in wilden laten vullen. De vragenlijst werd door 28 procent van de genodigden ingevuld. De dataverzameling vond plaats in het I&O Research Panel van 7 juli tot 19 juli 2021. Er zijn twee herinneringen verstuurd aan iedereen die nog niet meedeed met het onderzoek. Niet alle vragen die in dit rapport worden gepresenteerd zijn aan alle 297 jongeren gesteld. Bij iedere tabel of figuur wordt de steekproefbasis vermeld.

De resultaten zijn gewogen naar leeftijd en geslacht. Daarmee zijn de resultaten representatief voor deze kenmerken.

Resultaten: kennis over online risico's

Ruim een kwart van de Nederlanders schat eigen kennis over online veiligheid laag in

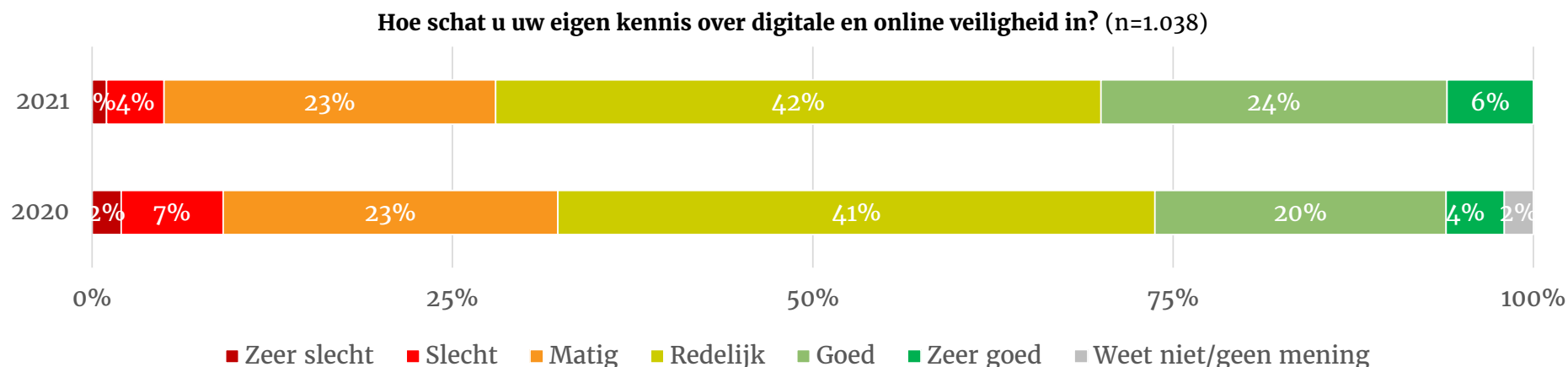

Bijna driekwart van de Nederlanders beoordeelt de eigen kennis over digitale en online veiligheid redelijk tot (zeer) goed (42% redelijk, 24% goed, 6% zeer goed). Bijna een kwart beoordeelt deze als matig (23%) en 5% (zeer) slecht. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2020.

Resultaten subgroepen

65-plussers en lager opgeleiden schatten hun eigen kennis over digitale veiligheid lager in dan anderen.

Slechts een kwart tot een derde van de Nederlanders zegt bekend te zijn met de betekenis van botnet, social engineering en cryptojacking

De meeste Nederlanders zijn bekend met phishing en hacking. Ook de betekenis van identiteitsfraude en vriend-in-nood-(WhatsApp)fraude is bij negen op de tien Nederlanders bekend.

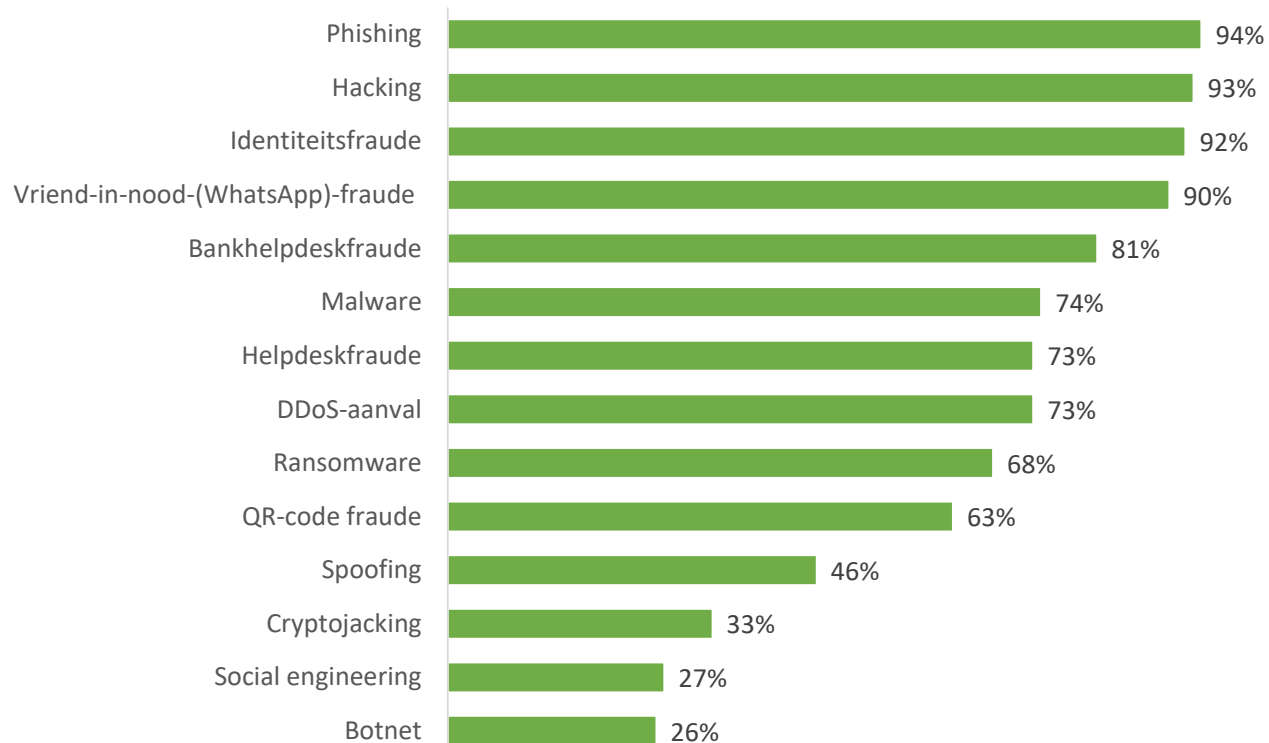
Spoofing is bekend bij iets minder dan de helft van de Nederlanders (46%). De bekendheid met cryptojacking, social engineering en botnet is nog lager.

Resultaten subgroepen

65-Plussers zijn minder goed bekend met verschillende vormen van cybercriminaliteit.

In welke mate bent u bekend met de onderstaande zaken? (n=1.038)

■ Totaal bekend met betekenis

Een op de drie Nederlanders heeft zelf te maken gehad met phishing

De top-2 van online risico's waar Nederlanders mee te maken hebben gehad, is het zelfde als in 2020: phishing (1) en malware (2).

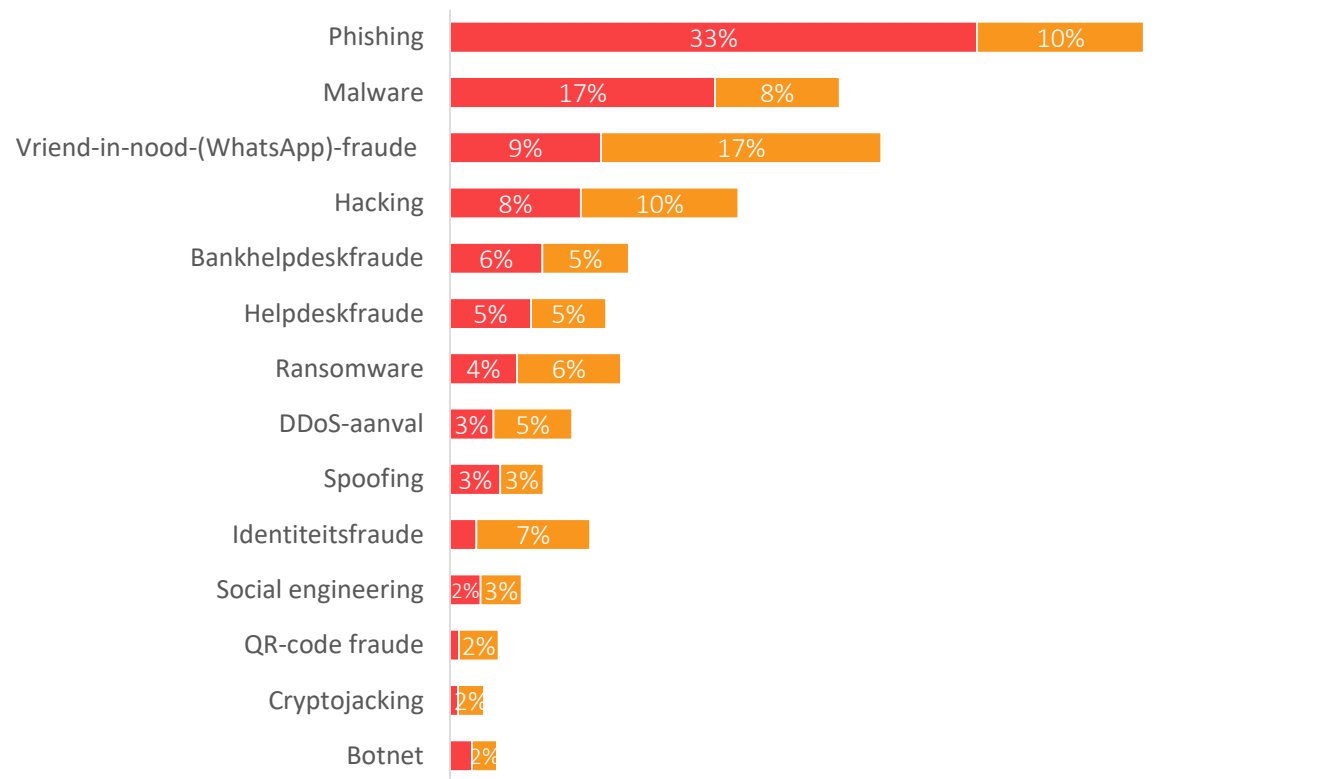
Resultaten subgroepen

65-plussers denken minder vaak dan gemiddeld persoonlijk te maken te hebben gehad met phishing.

Hoger opgeleiden zijn vaker dan anderen slachtoffer geweest van een of meerdere vormen van cybercrime.

In welke mate bent u bekend met de onderstaande zaken? (n=1.038)

■ Zelf mee te maken gehad ■ Kent (alleen) iemand die ermee te maken had

De termen spoofing, cryptojacking en social engineering zijn niet alleen relatief onbekend, ook de betekenis is vaak onduidelijk

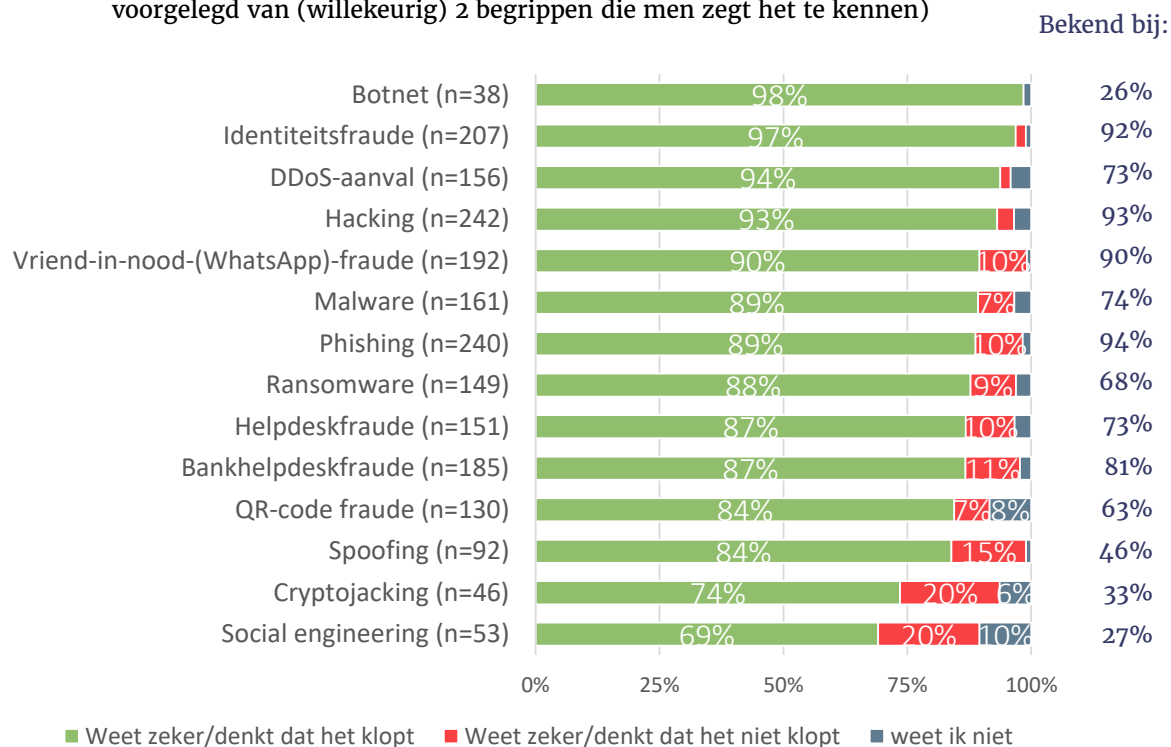

Voor de meeste begrippen geldt dat minimaal 6 op de 7 personen die het begrip denken te kennen, de (juiste) omschrijving ook *herkennen*.

Hoewel 'botnet' bij relatief weinig Nederlanders bekend is (26%), is in die groep de bekendheid met de betekenis ervan wel hoog (98%). Dit geldt niet voor de andere vormen die ook relatief onbekend zijn (spoofing, cryptojacking en social engineering).

NB.: Om een inschatting te maken in hoeverre mensen daadwerkelijk bekend zijn met een begrip, zijn aan iedere respondent random 2 juiste omschrijvingen voorgelegd van een begrip die zij zeggen te kennen. In de grafiek hiernaast staat weergegeven hoeveel procent deze omschrijving correct herkent. Ernaast staat in blauw welk aandeel de begrippen denkt te kennen (overeenkomstig de vorige pagina).

Klopt de onderstaande beschrijving van...? (een juiste omschrijving voorgelegd van (willekeurig) 2 begrippen die men zegt het te kennen)

In privésituatie acht men slachtofferschap phishing en malware meest waarschijnlijk

Ruim de helft van de Nederlanders acht het waarschijnlijk te maken te krijgen met phishing of malware. Bijna de helft denkt te maken te kunnen krijgen met hacking.

Het minst verwacht men slachtoffer te worden van een DDoS-aanval of van cryptojacking.

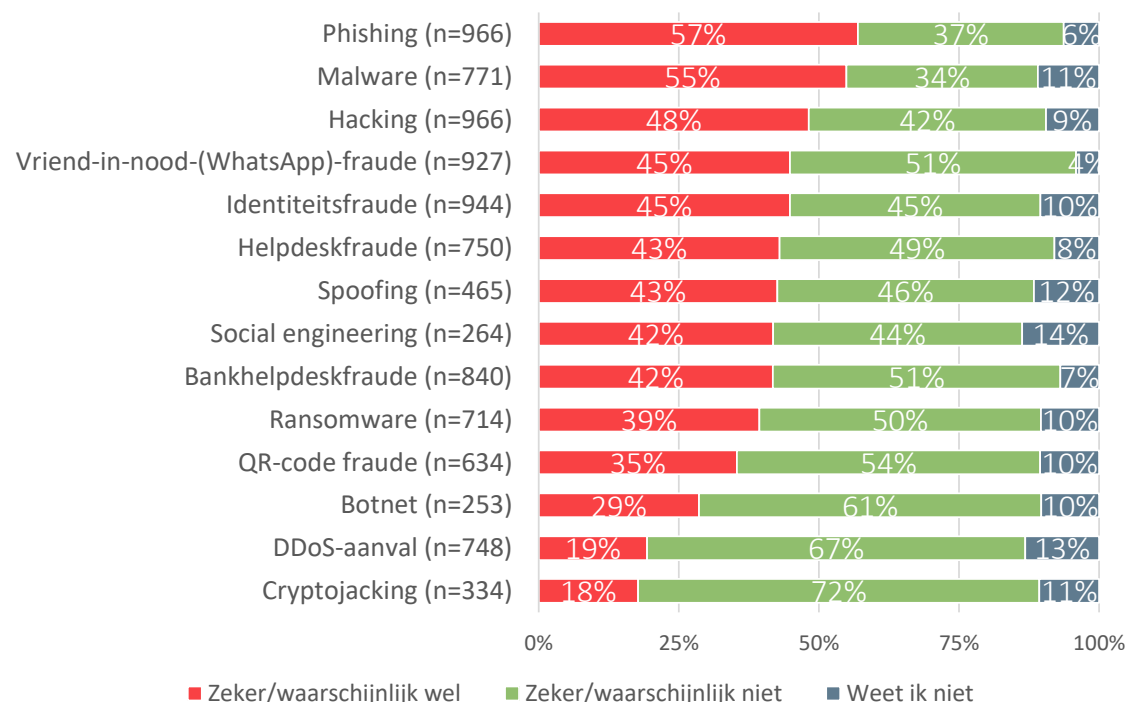

Resultaten subgroepen

65-plussers zien naar verhouding vaak risico om slachtoffer te worden van een botnet. Nederlanders onder de 40 jaar achten het vaker waarschijnlijk te maken te krijgen met cryptojacking of sociale engineering.

Hoger opgeleiden zien minder dan anderen voor zichzelf gevaar van DDoS-aanvallen.

In hoeverre denkt u dat u in uw privésituatie te maken kunt krijgen met deze vormen van cybercriminaliteit? (begrippen voorgelegd die men zegt het te kennen)

Bijna de helft van werkenden denkt in de werksituatie te maken te kunnen krijgen met malware, een DDoS-aanval, phishing en ransomware

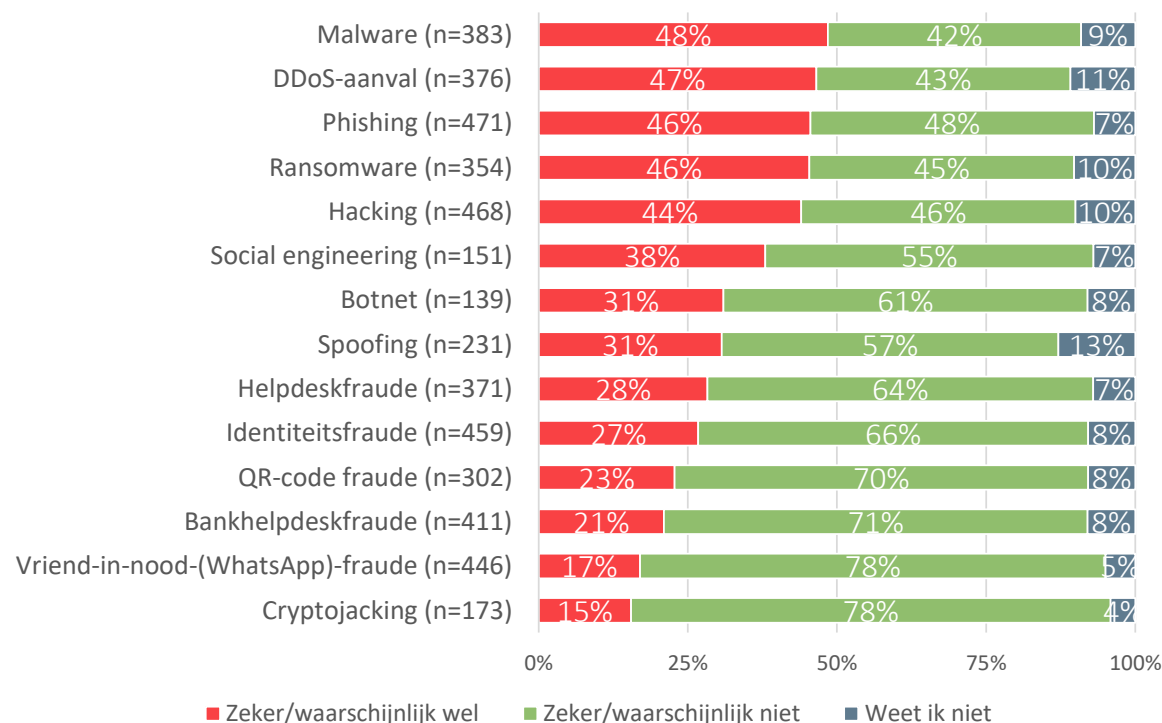
Ook in de werksituatie zijn malware phishing en hacking de meest genoemde vormen van cybercrime waarvan men denkt dat men ermee te maken kan krijgen.

Bijna de helft van de werkenden denkt in hun werksituatie te maken te kunnen krijgen met een DDoS-aanval (47%). Dit is veel vaker dan dat Nederlanders denken hier in hun thuissituatie mee te maken te kunnen krijgen (19%; vorige pagina)

Resultaten subgroepen

Voor bijna alle voorbeelden van cybercriminaliteit geldt dat oudere werkenden (40+ jaar) vaker denken dat zij geen slachtoffer zullen worden in hun werksituatie dan jongere werkenden (40-jaar). Dit geldt alleen niet voor helpdeskfraude.

In hoeverre denkt u dat u in uw werksituatie te maken kunt krijgen met deze vormen van cybercriminaliteit? (begrippen voorgelegd die men zegt het te kennen)

Tweestapsverificatie en biometrische authenticatie zijn bekender dan in 2020

Bijna alle Nederlanders weten wat een virusscanner is.

De bekendheid van tweestapsverificatie en biometrische authenticatie is hoger dan in 2020.

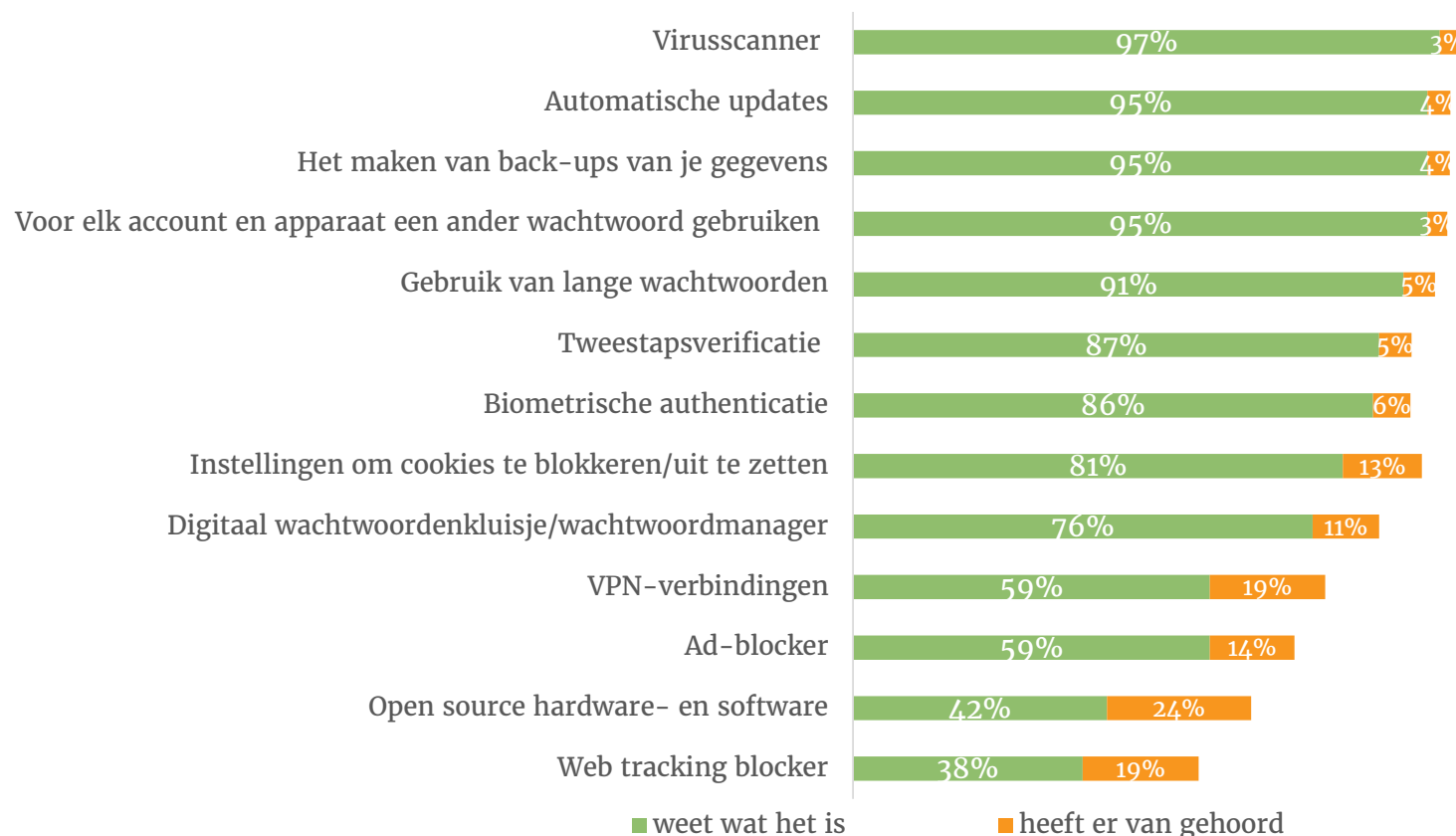
Web tracking blocker en open source hardware/software zijn het minst goed bekend.

Resultaten subgroepen
65-plussers gebruiken gemiddeld minder maatregelen dan anderen.

Ook lager opleiden nemen relatief minder maatregelen.

In welke mate bent u bekend met onderstaande zaken? (n=1.038)

Twee derde van de Nederlanders ontving het afgelopen jaar thuis phishingmail

Acht op de tien Nederlanders (79%) maakten in de afgelopen 12 maanden een poging tot, of voorval van, cybercrime mee.

Dit gebeurt vaker thuis dan op het werk. Zowel thuis als in de werksituatie is phishingmails de meest voorkomende vorm van cybercriminaliteit.

Resultaten subgroepen
65-plussers ontvangen naar verhouding vaak phishingmails.

Hoger opgeleiden maakten naar verhouding vaker een voorval van cybercrime mee dan anderen.

Heeft u in de afgelopen 12 maanden zelf weleens te maken gehad met een van de onderstaande voorvallen? (n=1.038)	Thuis	Werk	Nee	Weet niet wat dit is
Phishingmail ontvangen	66%	14%	30%	1%
Benaderd op social media met een vraag om een onbekende link aan te klikken	31%	4%	68%	1%
Benaderd voor WhatsAppfraude	18%	2%	80%	1%
Benaderd met een onechte uitnodiging op sociale media voor zakelijk gebruik	15%	4%	82%	2%
Acquisitiefraude	13%	5%	80%	3%
Een foute link ook daadwerkelijk aangeklikt	5%	2%	91%	2%
Malware verspreid door downloaden geïnfecteerde software/bestanden	5%	1%	91%	3%
Iemand logde zonder toestemming bij een account in	4%	1%	93%	2%
Computer werkte tijdelijk niet door malware	4%	2%	93%	1%
Identiteitsdiefstal	3%	1%	95%	1%
Iemand logde zonder toestemming bij een apparaat in	3%	1%	95%	2%
Website werkte tijdelijk niet (bijv. door DDoS-aanval)	2%	3%	91%	4%
Bestanden geopend/gegevens ingevuld n.a.v. een phishingbericht	2%	1%	95%	3%
Ransomware	2%	2%	94%	3%

Phishingbericht op telefoon vaakst herkend door vraag om gegevens

Driekwart van de Nederlanders zegt bij een SMS of WhatsApp-bericht phishing te herkennen omdat er om bepaalde gegevens wordt gevraagd (zoals pincode of creditcardnummer).

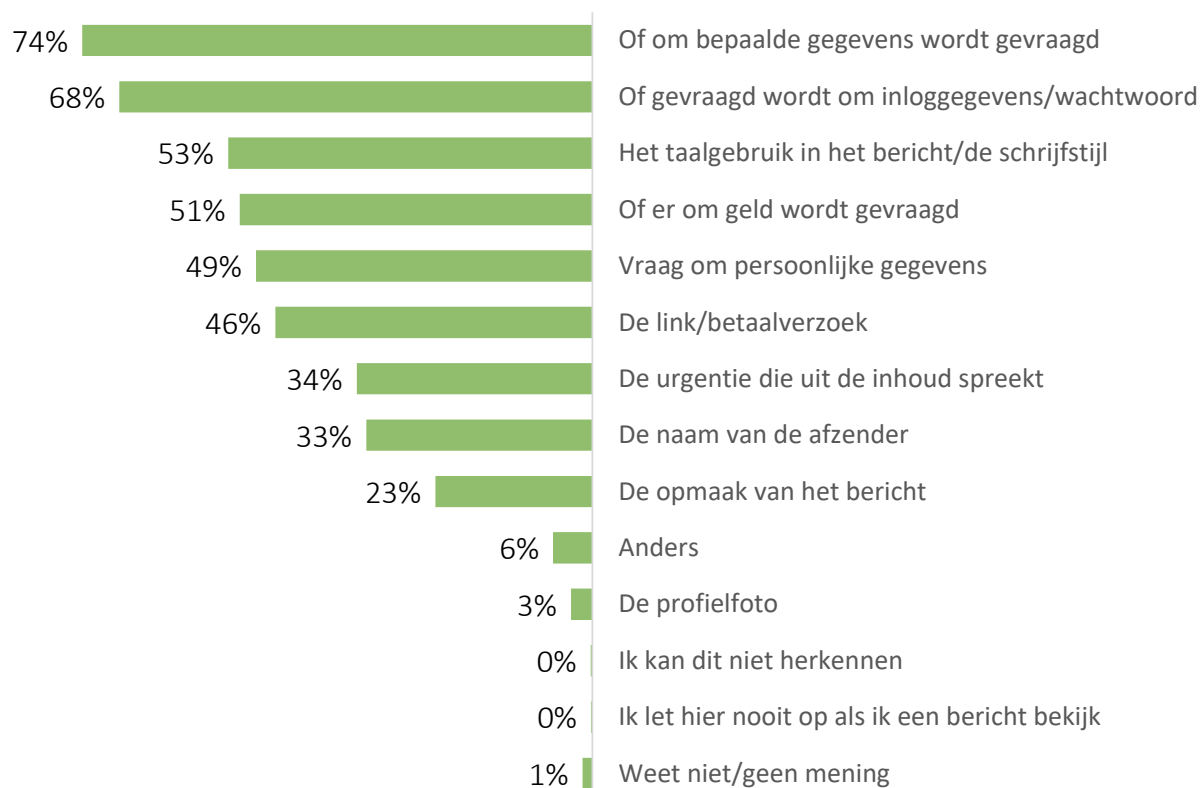
Twee derde noemt een vraag om inloggegevens of een wachtwoord als herkenning. Ook in 2020 waren dit de twee meest genoemde vormen van cybercriminaliteit.

Resultaten subgroepen

Hoger opgeleiden en Nederlanders onder de 40 jaar zeggen relatief vaak naar het taalgebruik van het bericht te kijken. Lager opgeleiden en 65-plussers letten juist meer op of er om geld wordt gevraagd.

Naar welke onderdelen van een bericht kijkt u vooral om een phishing via SMS of WhatsApp te herkennen? (n=1.038)

Testcase: negen op tien Nederlanders verwijderen phishingmail, maar doen ook vaak (eerst) iets anders

In dit onderzoek is een phishing e-mail voorgelegd aan respondenten (zie volgende pagina voor een afbeelding), waar enkele vragen over zijn gesteld.

De meeste mensen herkennen de e-mail als phishing (87%). Een op de drie (36%) denkt dat het zeker phishing was en de helft (51%) zei 'waarschijnlijk phishing'.

Gevraagd naar wat men met de e-mail zou doen, zeggen veel mensen 'verwijderen' (92%). Daarnaast zou een behoorlijk aandeel (eerst) meer informatie zoeken (37%) of een bekende om raad vragen (20%).

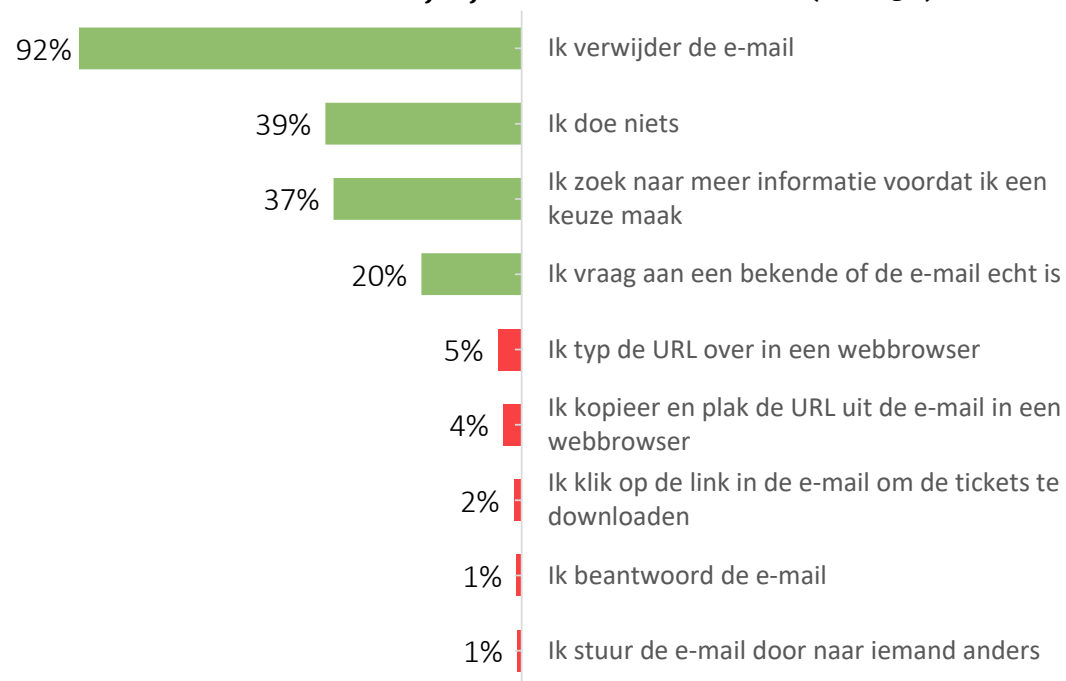

Resultaten subgroepen

- Nederlanders jonger dan 65 jaar en middelbaar/hoger opgeleiden zoeken vaker eerst naar meer informatie voordat ze een keuze maken.
- 65-plussers en lager opgeleiden zeggen relatief vaak 'niets' te doen.

U krijgt nu een mail voorgelegd, zoals die binnenkomt in het Postvak In (Inbox) van "Robin de Vries". We willen u vragen te doen alsof u Robin bent. U ziet hieronder een afbeelding van een e-mail die Robin heeft ontvangen. Robin is fan van Armin van Buuren en woont in de omgeving van Leiden waar binnenkort Koningsdag wordt gevierd.

Wat zou u waarschijnlijk doen met deze e-mail? (n=1.038)

Testcase: reactie vooral beïnvloed door onderwerp en afzender

Nadat men is gevraagd *wat* men met de e-mail zou doen (vorige pagina), was de vervolgvraag welke aspecten de keuze hebben beïnvloed. Dit biedt inzicht in op welke aspecten men let, wanneer men te maken denkt te hebben met een (mogelijke) phishingmail.

Verschillende mensen blijken op verschillende dingen te letten, wanneer zij een e-mail beoordelen op phishing. Het meest genoemde antwoord is het onderwerp (63%). Ruim de helft let (ook) op de afzender en/of de e-mailtekst.

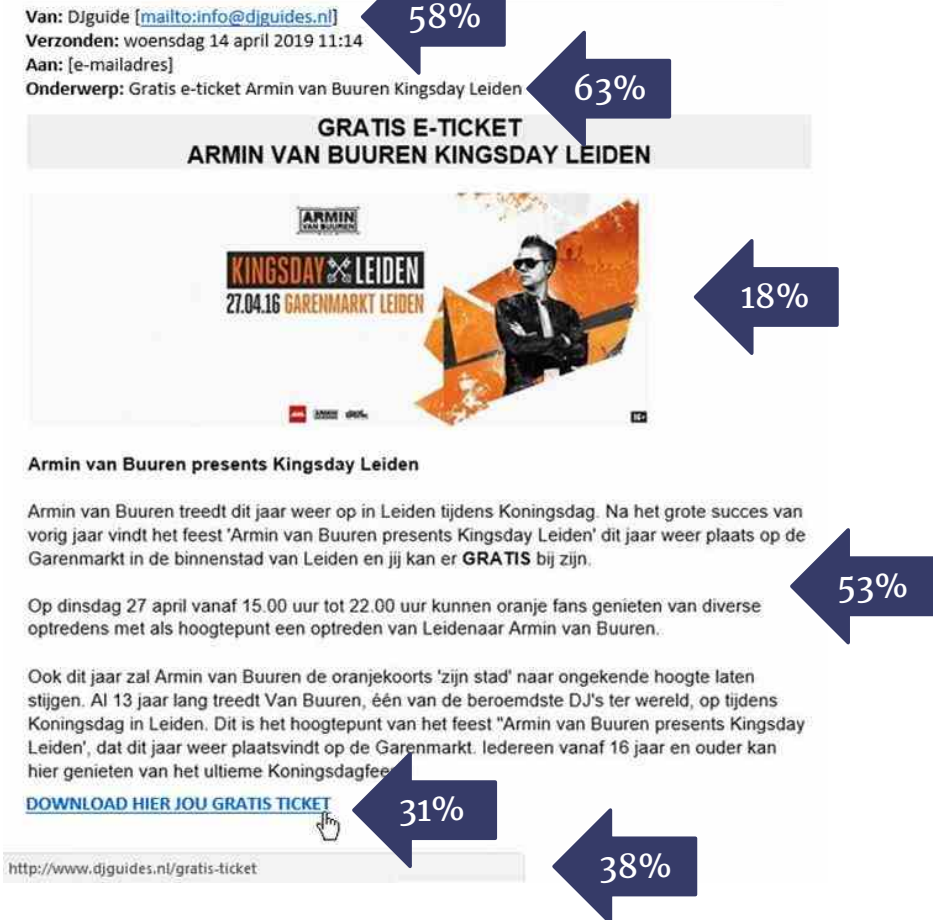
Resultaten subgroepen

Nederlanders tot 40 jaar kijken vaker dan ouderen (ook) naar andere aspecten dan de afzender/ het onderwerp, zoals het doeladres van de hyperlink en de tekst. Dit is ook voor hoger opgeleiden het geval

Rapportage Cybersecurity onderzoek Veilig Online 2021

Welke aspecten van de e-mail hebben uw keuze beïnvloed? (n=1.038)

Resultaten: zorgen om online veiligheid

Meer Nederlanders maken zich zorgen om hun online veiligheid in de privésituatie dan in 2020

De zorgen om de eigen online veiligheid in de privésituatie zijn toegenomen: in 2020 maakte 46 procent zich hier zorgen over, nu maakt 60 procent zich ten minste enige zorgen.

Een kwart van werkend Nederland maakt zich zorgen in hun werksituatie (27%). Dat is vergelijkbaar met vorig jaar.

Twaalf procent geeft aan dat hun zorgen zijn toegenomen sinds de coronacrisis.

Vier op de vijf Nederlanders geven aan dat ze zich evenveel zorgen maken als voorheen.

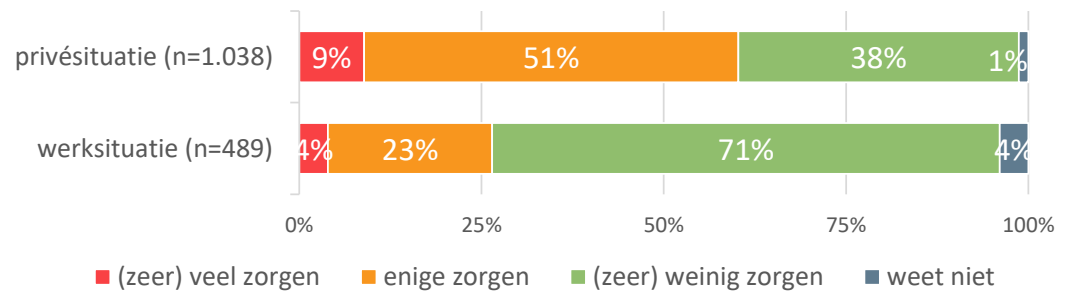
Resultaten subgroepen

De mate van zorgen neemt toe naarmate men ouder is.

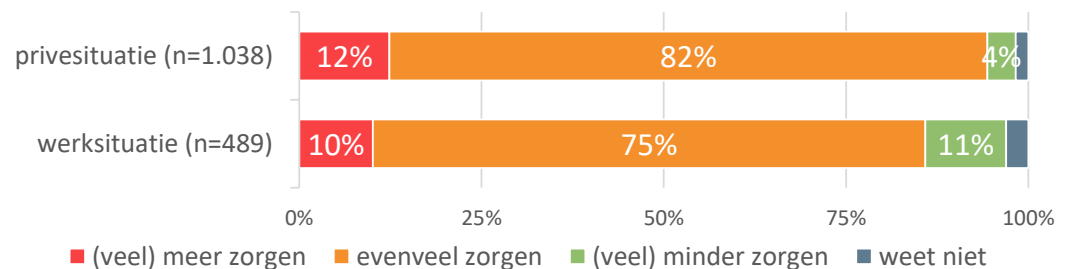
Hoger opgeleiden voelen zich online naar verhouding veiliger dan lager opgeleiden.

In hoeverre maakt u zich zorgen over uw online/digitale veiligheid in uw...?

Maakt u zich sinds de coronacrisis meer of minder zorgen over uw eigen online veiligheid in uw...?

Privésituatie: meeste zorgen om criminelen die uit zijn op gegevens

Nederlanders die zich zorgen maken over hun online veiligheid in hun privésituatie, doen dat om diverse redenen. De vaakst genoemde reden is dat internetcriminelen steeds slimmer te werk gaan (61% van de mensen die zich zorgen maken, dat is 37% van alle Nederlanders).

Daarnaast wordt bijvoorbeeld ook het *verliezen van gevoelige gegevens bij een datalek en mogelijke diefstal van financiële gegevens* veelgenoemd als reden voor bezorgdheid.

Van de Nederlanders die zich zorgen maken, zegt 3 procent zich zorgen te maken door een eerder incident dat zij hebben meegemaakt.

Waarover maakt u zich zorgen als het gaat om uw online/digitale veiligheid in uw privésituatie? (Gesteld aan de 60 procent die zich zorgen maakt over eigen online veiligheid; n=648)

Dat internetcriminelen steeds slimmer zijn met hun aanpak	61%	Dat het vaak voorkomt dat mensen slachtoffer zijn van cybercrime	20%
Dat mijn persoonsgegevens of gevoelige gegevens als wachtwoorden zijn betrokken bij een datalek en nu op straat liggen	60%	Dat ik weinig verstand heb van digitale veiligheid	18%
Dat mijn financiële gegevens worden gestolen	58%	Dat ik voor mijn beveiliging afhankelijk ben van anderen	17%
Dat mensen in mijn gegevens kunnen kijken en daar misbruik van kunnen maken	46%	Dat ik niet altijd goed oplet	15%
Dat mijn computer niet meer werkt/geblokkeerd wordt en ik nergens meer bij kan	44%	Niet over iets specifiek, maar omdat ik anderen hier vaak over hoor	9%
Dat mijn persoonlijke gegevens worden gestolen (zoals foto's, documenten)	40%	Een eerder incident van internetcriminaliteit dat ik heb meegemaakt	3%
Dat ik mijn geld kwijtraak	37%	Weet niet/geen mening	1%
Of mijn beveiliging wel op orde is	36%	Anders	1%
Dat mensen zich online voordoen als mij	27%		

Updaten en beveiligen zorgt voor veilig gevoel omtrent online veiligheid in thuissituatie

Vier op de tien Nederlanders maken zich weinig zorgen over hun online veiligheid in hun privésituatie (38%, zie pagina 25). Deze groep zegt veelal dat zij een of meer beveiligingsstappen nemen waardoor zij zich veilig voelen.

Ook denken vier op de tien Nederlanders die zich weinig zorgen maken, dat zij toch geen aantrekkelijk doelwit zijn voor criminelen en twee op de tien zeggen dat zij 'niks te verbergen' hebben.

Waarom maakt u zich (zeer) weinig zorgen als het gaat om uw online/digitale veiligheid in uw privésituatie?
(gesteld aan iedereen die zich (zeer) weinig zorgen maakt over eigen online veiligheid; n=380)

Ik update altijd mijn apparaten	42%
Ik heb mijn beveiliging goed op orde	42%
Ik doe regelmatig een virusscan	41%
Ik controleer altijd op valse websites en valse links	40%
Ik ben geen aantrekkelijk doelwit voor criminelen	39%
Ik heb voor veel van mijn apparaten en accounts een ander wachtwoord	39%
Ik maak gebruik van twee-factor-authenticatie (op zo veel mogelijk accounts en apparaten)	34%
Ik heb lange wachtwoorden	32%
Ik maak regelmatig back-ups van mijn gegevens	29%
Ik heb niks te verbergen	20%
Ik wissel vaak van wachtwoord	14%
Anders	5%
Weet niet/geen mening	5%

Zorgen om cyberaanval zijn vergelijkbaar met 2020

Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking maakt zich (vrijwel) geen zorgen over een cyberaanval. Negen procent maakt zich hier wel in (zeer) grote mate zorgen om. Dit beeld is vergelijkbaar met 2020.

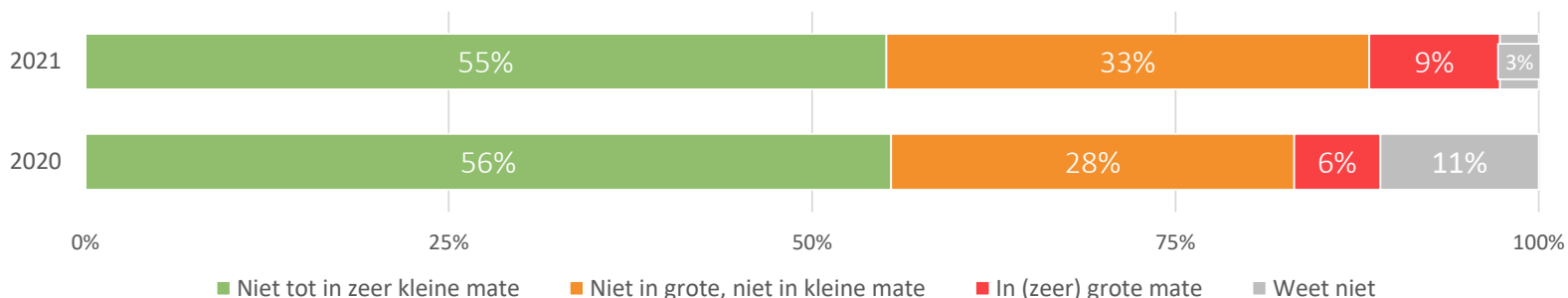
Resultaten subgroepen

Nederlanders jonger dan 40 jaar maken zich minder zorgen dan oudere Nederlanders.

Onder een cyberaanval verstaan we een digitale aanval die tot gevolg heeft dat:

1. een ICT-systeem niet meer betrouwbaar werkt;
2. een ICT-systeem tijdelijk niet beschikbaar is;
3. de informatie die opgeslagen is op het ICT-systeem gestolen wordt of aangetast wordt zodat het niet meer bruikbaar is.

In welke mate maakt u zich zorgen dat u zelf te maken krijgt met een cyberaanval? (n=1.038)

Resultaten: online gedrag

Kwart van de Nederlanders geeft zichzelf een goed cijfer voor veilig omgaan met online risico's

Een kwart van de Nederlanders geeft zichzelf een 8 of hoger voor hoe zij zelf omgaan met online risico's. De meerderheid (59%) beoordeelt het eigen gedrag als voldoende, een klein aan deel (15%) geeft een 5 of lager.

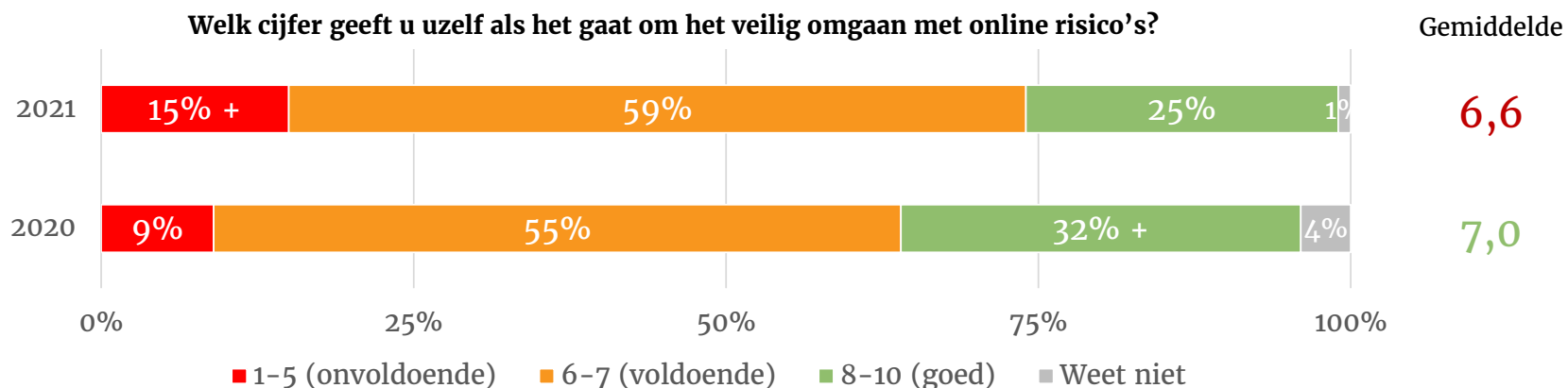
In 2020 gaven Nederlanders zichzelf gemiddeld een hoger rapportcijfer (7,0) en gaven zij zichzelf minder vaak een onvoldoende (9%) dan in 2021.

Resultaten subgroepen

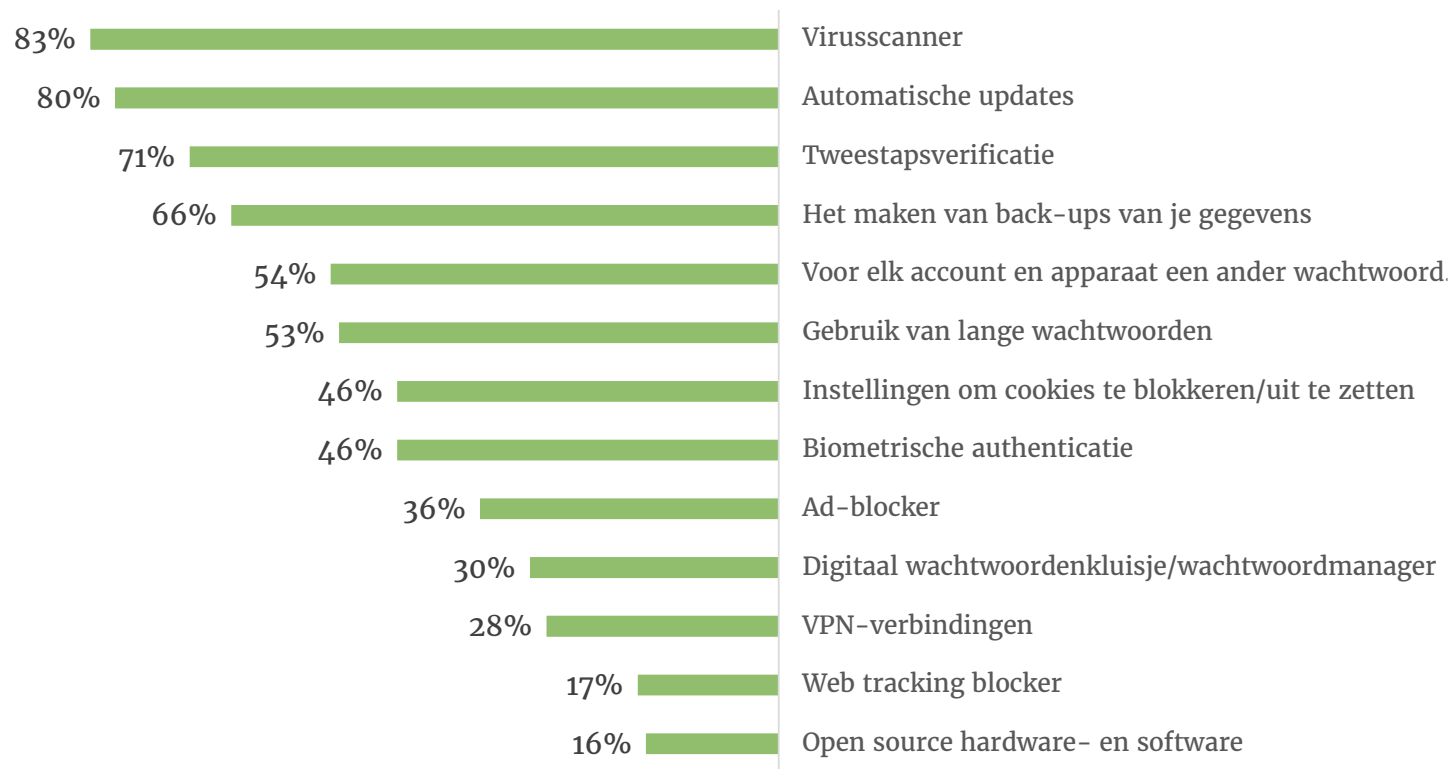
Een vijfde (20%) van de Nederlanders van 65 jaar en ouder geeft zichzelf een onvoldoende.

Werkenden geven zichzelf vaker een onvoldoende dan anderen.

Vier op vijf Nederlanders gebruiken virusscanner en automatische updates

In welke mate bent u bekend met onderstaande zaken? (n=1.038)

De bekendheid van tweestapsverificatie en biometrische authenticatie is hoger dan in 2020.

Web tracking blocker en open source hardware/software wordt het minst gebruikt.

Resultaten subgroepen
65-plussers en lager opgeleiden gebruiken gemiddeld minder maatregelen dan anderen.

■ Gebruik ik

Twee op de drie Nederlanders voeren regelmatig beveiligingsupdates uit

Negen op de tien Nederlanders nemen minimaal een (voorgelegde) actie om hun online veiligheid te verbeteren (91%).

Net als in 2020 zijn het gebruik van antivirussoftware en het regelmatig doen van updates de meest genomen maatregelen.

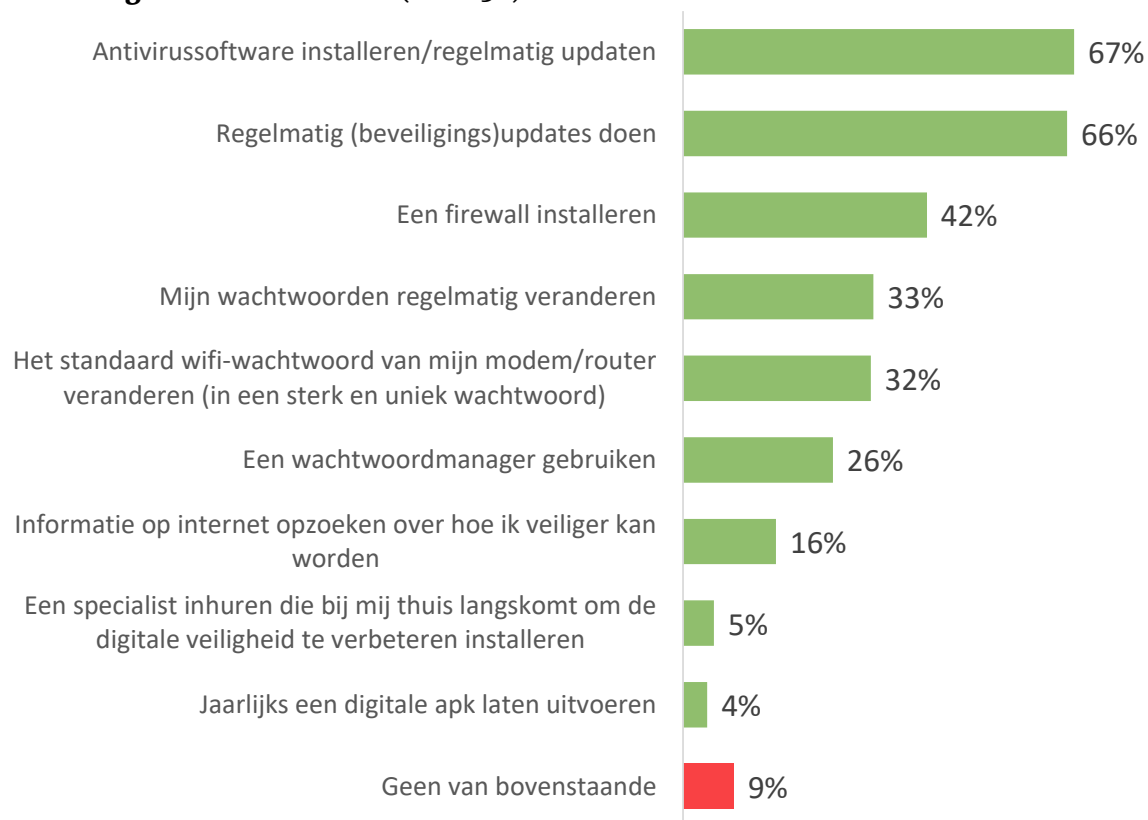
Resultaten subgroepen

Naar verhouding hebben Nederlanders onder de 40 jaar minder vaak een firewall of antivirussoftware.

65-plussers en lager opgeleiden huren relatief vaak een specialist in die thuis langskomt. Deze groepen veranderen minder vaak dan anderen het wachtwoord van hun modem of router.

Welke van de onderstaande acties heeft u ondernomen of doet u om uw online veiligheid te verbeteren? (n=1.038)

Bijna iedereen doet met enige regelmaat iets ten behoeven van hun online veiligheid

Er zijn veel dingen die je kunt doen, om je online veiligheid te vergroten. Driekwart van de Nederlanders is alert op pogingen tot phishing. Twee derde controleert de links waarop ze klikken en update software tijdig.

Resultaten subgroepen

65-plussers noemen een aantal zaken minder vaak dan jongere Nederlanders. Ze maken minder gebruik van VPN, lange wachtwoorden en tweestapsverificatie. Ook controleren ze minder vaak de links waarop ze klikken en passen ze minder vaak privacy-instellingen van apps aan.

Hoger opgeleiden maken naar verhouding vaak back-ups, zeggen vaker veilig om te gaan met persoonsgegevens, controleren vaker links waar ze op klikken en maken meer gebruik van tweestapsverificatie.

Welke van de volgende maatregelen neemt u zelf? (n=1.038) Top 10 genoemde antwoorden weergegeven (n=1.038)	
Alert zijn op pogingen van phishing	74%
Tijdig updaten van software	69%
Uitsluitend apps/software downloaden via officiële kanalen	67%
Controleren op welke links ik klik	64%
Voorzichtig zijn met het afgeven van toestemmingen op websites en sociale media platforms	54%
Tweestapsverificatie gebruiken	54%
Anderen geen gebruik laten maken van devices	49%
Verschillende wachtwoorden gebruiken	49%
Voorzichtig zijn met het geven van toestemmingen bij webshops	46%
Regelmatig back-ups maken, om schade door diefstal of beschadiging te voorkomen	43%

Nederlanders zijn bereid actie te ondernemen om online veiligheid te verbeteren maar er is ook ruimte voor verbetering

Direct software updates uitvoeren en waar mogelijk twee-factor-authenticatie gebruiken zijn het minst populair.

Een derde van de Nederlanders is bereid extensies toe te voegen aan de webbrowsers. De helft is bereid wachtwoorden regelmatig te veranderen. Deze worden beide vaker genoemd dan in 2020.

Resultaten subgroepen

Lager opgeleiden zijn gemiddeld genomen minder bereid tot acties dan anderen.

Jongeren zijn bovengemiddeld bereidwillig om extensies aan de browser toe te voegen, een wachtwoordmanager te gebruiken en een VPN-verbinding te gebruiken.

Welke van de onderstaande acties zou u bereid zijn om te doen om uw online veiligheid te verbeteren? (n=1.038)			
Antivirussoftware gebruiken en regelmatig updaten	79%	Lange wachtwoorden of wachzinnen gebruiken van minimaal 12 tekens.	22%
Regelmatig (beveiligings)updates doen	79%	Regelmatig back-ups maken van al mijn bestanden	20%
Een firewall installeren	56%	Geen gebruik maken van openbare wifi-netwerken	19%
Mijn wachtwoorden regelmatig veranderen	55%	Steeds een nieuw wachtwoord gebruiken dat ik nog niet eerder gebruikt heb	19%
Het standaard wachtwoord van mijn wifi modem veranderen (in een sterk en uniek wachtwoord)	52%	Een specialist inhuren die bij mij thuis langskomt om de digitale veiligheid te verbeteren installeren (denk bijv. aan Student aan huis of SeniorWeb)	15%
Geen gebruik meer maken van onbeveiligde sites om bestanden uit te wisselen	44%	Altijd gebruik maken van een VPN-verbinding	11%
Een wachtwoordmanager gebruiken	42%	Controleren op welke links ik klik	10%
Informatie op internet opzoeken over hoe ik veiliger kan worden	35%	Bij zo veel mogelijk accounts en apparaten twee-factor-authenticatie toepassen	9%
Extensies aan je webbrowsers toevoegen om cookies, advertenties en automatisch toegang tot Javascript te blokkeren	35%	Direct software updates uitvoeren	7%
Jaarlijks een digitale apk laten uitvoeren	23%	Geen van bovenstaande	5%

Zeven op de tien Nederlanders zouden niet betalen als ze getroffen worden door ransomware

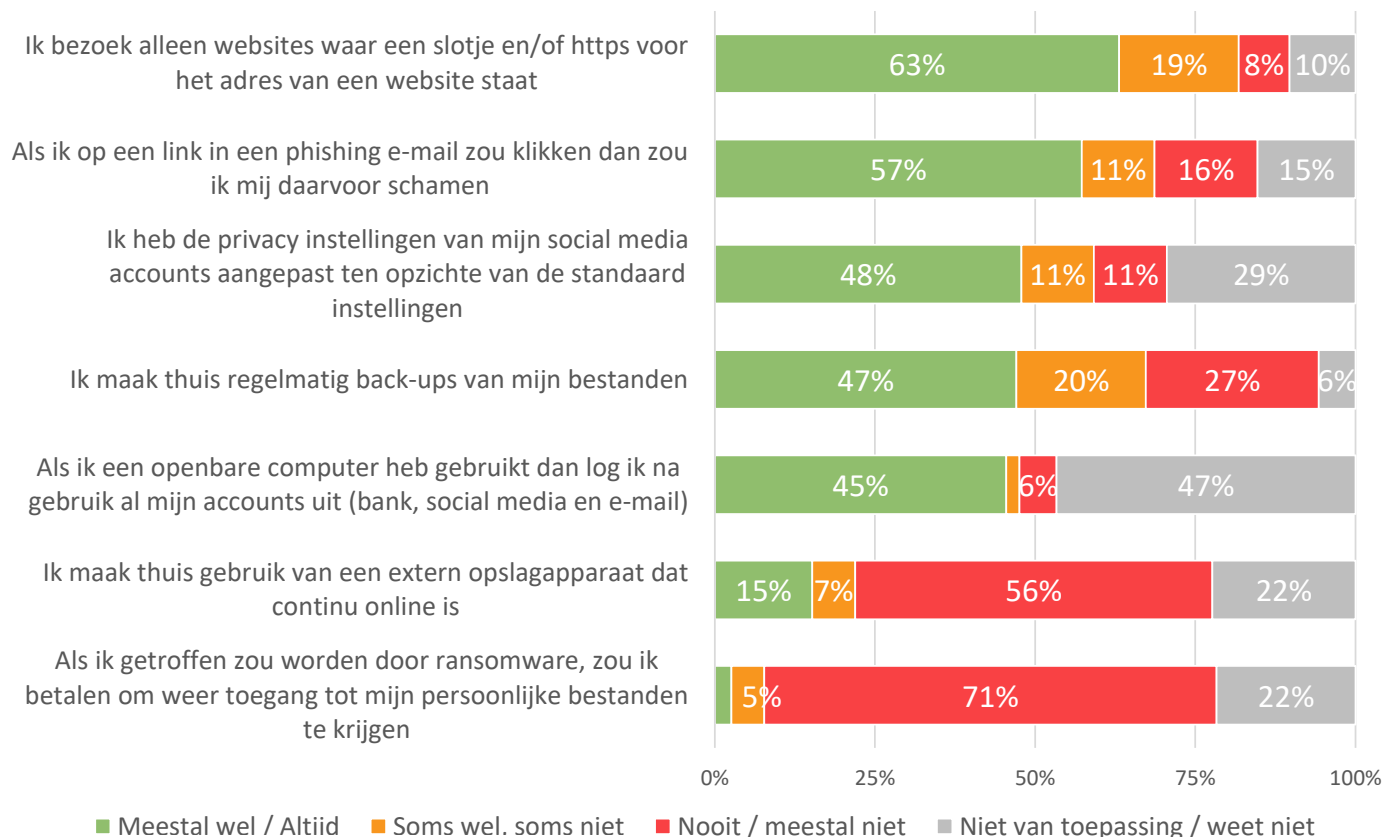
Ruim de helft van de Nederlanders verwacht zich meestal of altijd te zullen schamen als zij een foute link aanklikken. Weinig mensen achten het waarschijnlijk dat ze zouden betalen als ze getroffen zouden worden door ransomware. Zeven op de tien Nederlanders denken dit (meestal) niet te zullen doen.

Resultaten subgroepen
65-plussers en hoger opgeleiden verwachten relatief vaak zich te schamen bij het aanklikken van een link in een phishingmail.

Nederlanders onder de 40 jaar geven naar verhouding vaak aan dat ze alleen veilige websites bezoeken.

In hoeverre zijn de volgende uitspraken van toepassing op uw gedrag? (=1.038)

Veel Nederlanders ervaren belemmeringen als het gaat om hun online veiligheid

Veel Nederlanders ervaren een of meer belemmeringen als het gaat om hun online veiligheid. Zo wil de helft niet betalen voor een wachtwoordmanager en vindt een vergelijkbaar aandeel het gebruik van verschillende wachtwoorden voor alle accounts te veel gedoe.

Resultaten subgroepen

Lager opgeleiden zien vaker een belemmering in het niet automatisch op kunnen slaan van wachtwoorden en tweestapsverificatie dan anderen.

Jongeren ervaren kosten relatief vaak als drempel voor online bescherming. 65-plussers weten naar verhouding vaak minder goed hoe ze zich kunnen beschermen.

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens bent met de volgende stellingen? (% (helemaal) eens) (n=1.038)

Ik wil niet betalen voor een dienst als een wachtwoordmanager	52%	Ik weet niet wat een goede virusscanner is	23%
Ik vind het te veel gedoe om voor al mijn accounts en apparaten een ander wachtwoord te hebben	48%	Ik weet niet hoe ik een back-up van mijn apparaten (computer, telefoon, tablet, etc.) moet maken	21%
Van afzenders die ik vertrouw controleer ik de links niet	41%	Ik zie het niet automatisch kunnen opslaan van wachtwoorden op websites en in systemen als een te grote belemmering	20%
Ik vind het maken van nieuwe wachtwoorden lastig	38%	Het maken van een back-up van mijn computer kost te veel tijd	19%
Ik vind instructies om je te beschermen tegen digitale/online risico's vaak ingewikkeld	37%	Ik vind het te veel gedoe om elke keer nieuwe software-updates te installeren	19%
Ik heb geen vertrouwen in gratis diensten zoals wachtwoordmanagers en virusscanners	35%	Ik zie het inloggen via tweestapsverificatie als een te grote belemmering	15%
Ik vind beveiligingssoftware/virusscanners te duur	31%	Ik zie het automatisch uitloggen wanneer je even niet actief bent geweest op een website of systeem als een te grote belemmering	13%
Ik weet niet goed hoe ik mijn kennis over nieuwe oplichtingstrucs moet bijhouden	29%	Geen van bovenstaande	1%

Slechts drie op de tien Nederlanders deed het afgelopen jaar aangifte of melding van incident

Zeven op de tien Nederlanders die in privésituatie slachtoffer waren van cybercrime, deden hier niks mee.

Wanneer men wel melding of aangifte doet dan wordt dit het meest gemeld bij de fraudehelpdesk (17%). Tien procent geeft het door bij een andere organisatie, veelal de bank. In 6% van de gevallen gaat men naar de politie.

Resultaten subgroepen

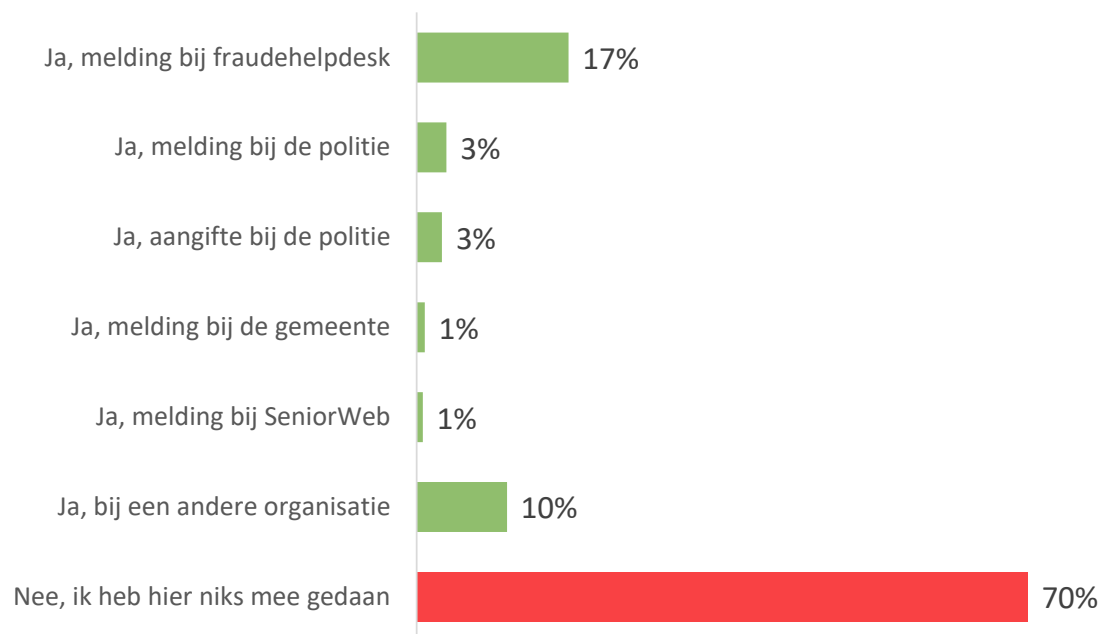
Nederlanders jonger dan 40 jaar maken relatief vaak geen melding van een incident.

Lager opgeleiden doen vaker melding bij de fraudehelpdesk dan hoger opgeleiden.

U geeft aan dat u zelf thuis of in uw privésituatie te maken heeft gehad met een of meerdere voorvallen van cybercrime.

Heeft u toen een aangifte of melding gedaan?

(gesteld aan iedereen die privé een geval van cybercrime meemaakte; n=790)

Resultaten: cyberbewustzijn jongeren

Bijna alle jongeren (11 t/m 15 jaar) zijn online actief en gebruiken met name WhatsApp en YouTube

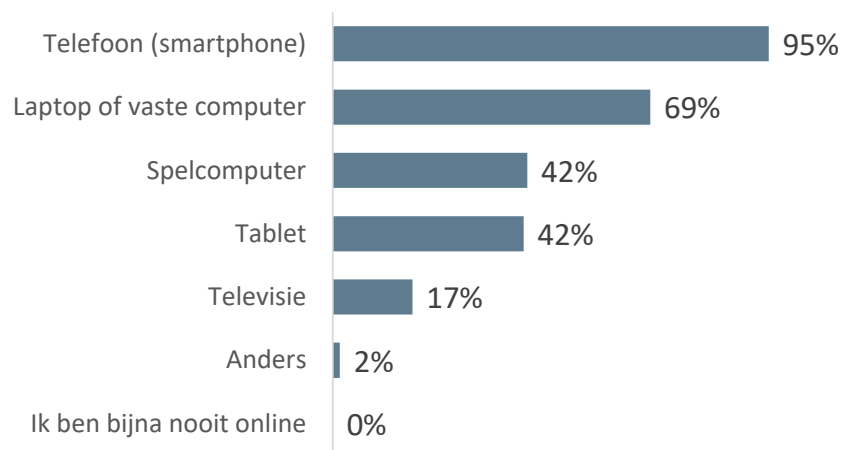

Jongeren

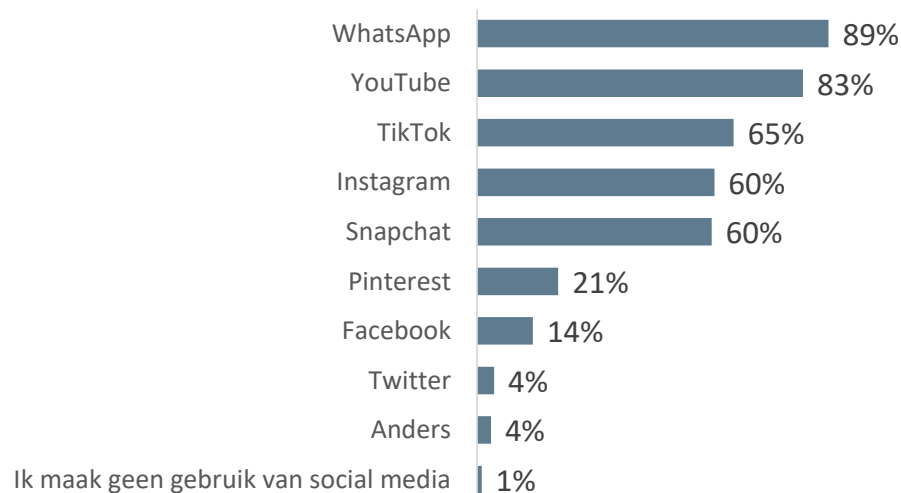
Jongeren internetten vooral op hun telefoon (95%) of computer (69%).

WhatsApp (89%) en YouTube (83%) zijn de meest gebruikte sociale media onder jongeren. Daarnaast zijn TikTok, Instagram en Snapchat populair.

Op welke apparaten ben jij vaak online (gebruik je internet)? (n=297)

En op welke social media zit jij? (n=297)

Vier op de vijf jongeren horen van hun ouders dat ze te veel online zijn

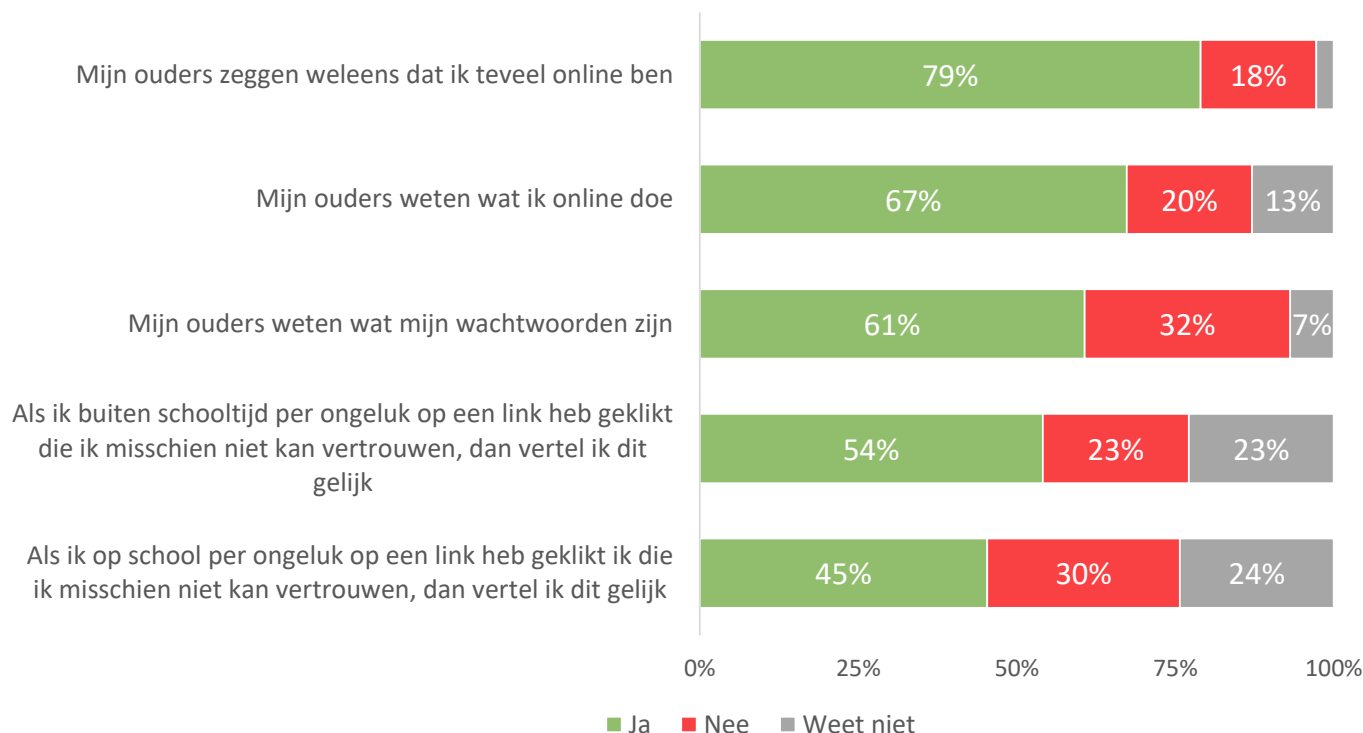

Jongeren

Twee derde van de jongeren zegt dat hun ouders weten wat ze online doen en bij zes op de tien jongeren weten hun ouders hun wachtwoorden.

Ongeveer de helft van de jongeren zou het direct vertellen als ze per ongeluk op een verkeerde link hebben geklikt. Op school zouden ze dat iets minder vaak doen dan buiten school.

Zijn de volgende zinnen op jou van toepassing?
(gesteld aan kinderen; n=297)

Zeven op de tien jongeren maken zich wel eens zorgen over online veiligheid

Jongeren

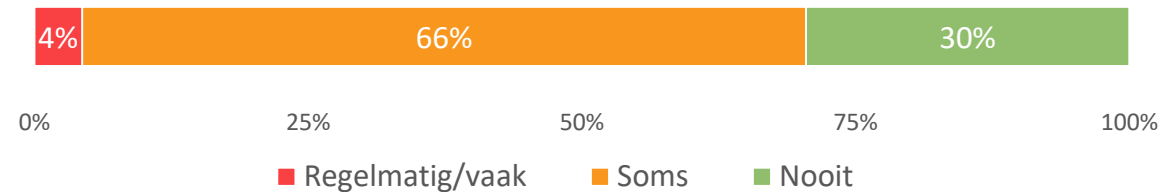
Twee derde van de jongeren zegt zich soms zorgen te maken over risico's of gevaren op internet en sociale media (66%) en 4 procent maakt zich daar minimaal regelmatig zorgen over.

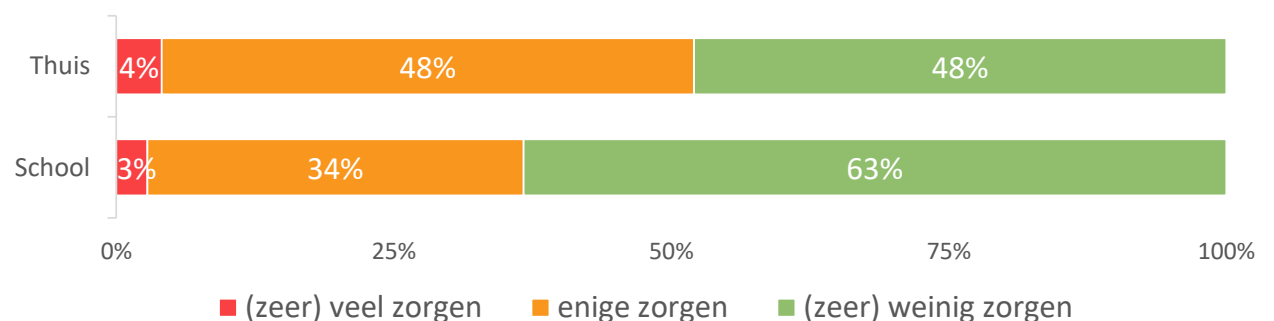
Ouders

Als het gaat om de thuissituatie, maakt ongeveer de helft van de ouders (52%) zich (minimaal) enige zorgen over de online veiligheid van hun kind. Over de online veiligheid op school maakt ruim een op de drie ouders zich (enige) zorgen (37%).

Maak je je weleens zorgen over de risico's of gevaren op internet en social media? (n=297)

In hoeverre maakt u zich zorgen over de online/digitale veiligheid van uw kind als hij of zij online is? (n=297)

Bijna alle ouders praten wel eens met hun kinderen over online veiligheid

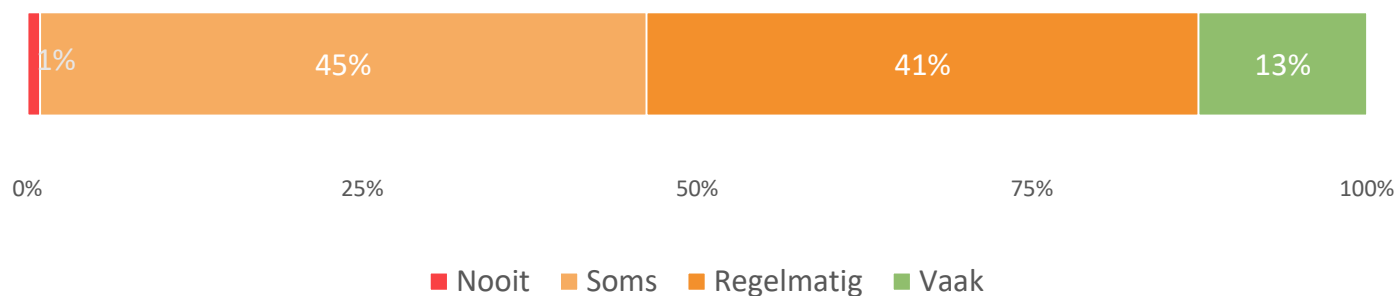

Ouders

Ruim de helft van de ouders praat minimaal regelmatig met hun kind over hun online veiligheid (54%), waarvan 13 procent 'vaak'. Nog eens 45 procent doet dit soms.

Van de jongeren zegt 88 procent dat hun ouder hier weleens over praat met hen (zie volgende pagina).

Praat u wel eens met uw kind over hun online veiligheid of over gevaren op internet en sociale media?
(n=297)

Vier op de vijf jongeren denken veilig te kunnen internetten

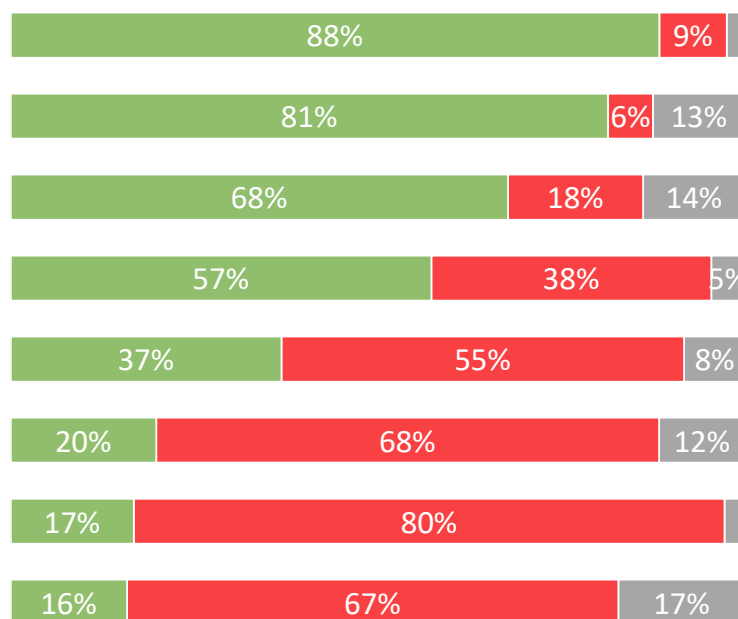

Jongeren

De meeste jongeren zeggen dat hun ouders met hen praten over risico's op internet en sociale media (88%).

Een op de vijf kinderen wordt door geïnstalleerd programma's gevolgd bij online activiteiten.

Bijna een op de vijf jongeren (17%) zegt dat ze wel eens zoeken naar hoe ze veilig kunnen internetten. Ze doen dat vooral via Google en YouTube.

Zijn de volgende zinnen op jou van toepassing? (n=297)

- Mijn ouders praten met mij over risico's op internet en op social media
- Ik weet hoe ik veilig kan internetten
- Als ik niet zeker weet of ik iets op internet kan vertrouwen, dan vraag ik het aan een volwassene
- Op school krijgen we les over de risico's op internet en op social media
- Ik praat wel eens met anderen over het veilig gebruiken van internet
- Mijn ouders hebben programma's geïnstalleerd die volgen wat ik online doe
- Ik zoek wel eens naar informatie over hoe ik veilig kan internetten
- Wij hebben thuis wel eens een virus gehad op onze laptop, pc of tablet waardoor we het even niet konden gebruiken

■ Weet niet ■ Nee ■ Ja

Phishing, malware en ongewild delen van media bij veel jongeren bekend

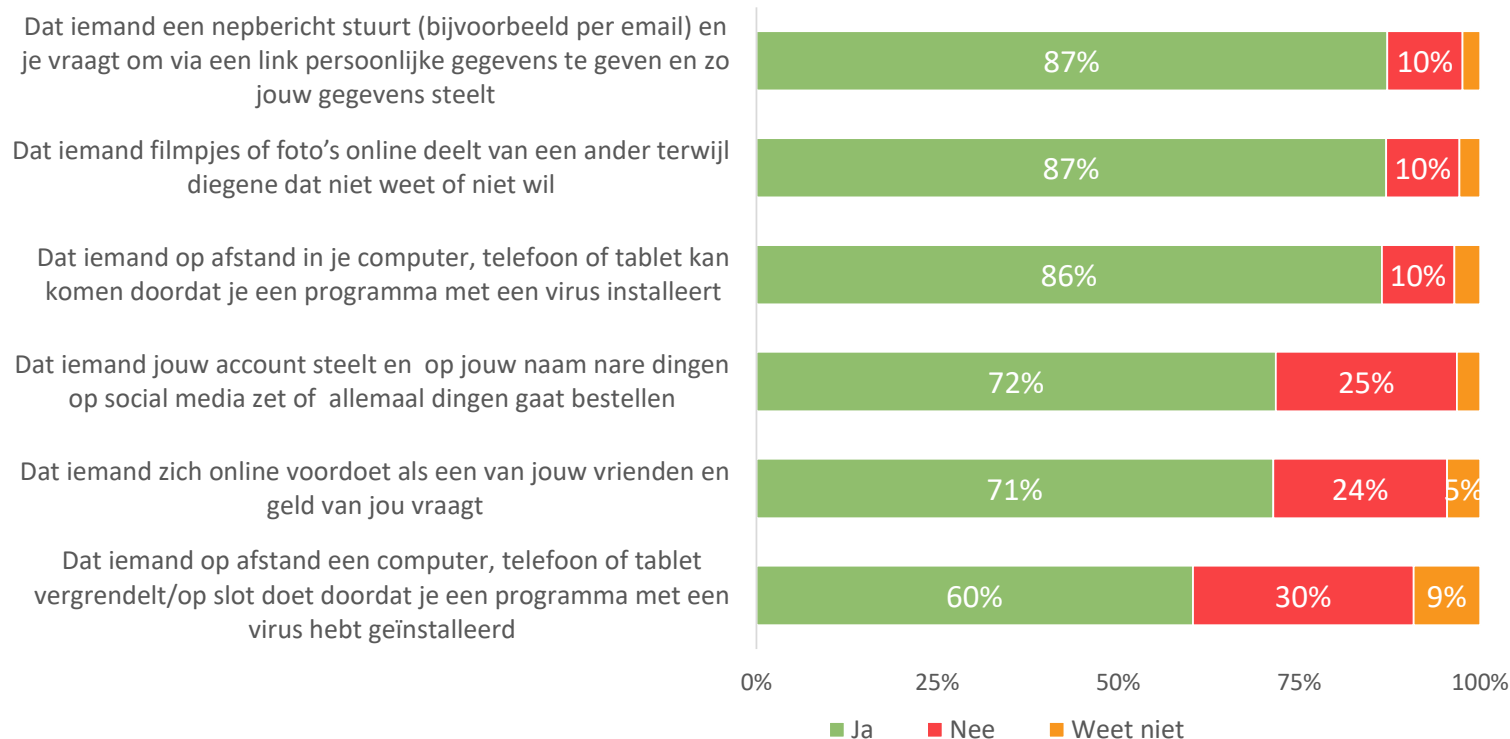

Jongeren

Van veel vormen van cybercriminaliteit hebben jongeren wel eens gehoord. Het meest van het sturen van phishing-berichten.

Van ransomware hebben drie op tien kinderen niet gehoord.

Op internet gebeuren soms vervelende dingen. Heb jij wel eens van deze dingen gehoord?
(n=297)

Drie op de tien jongeren ontvangen wel eens een phishing-bericht

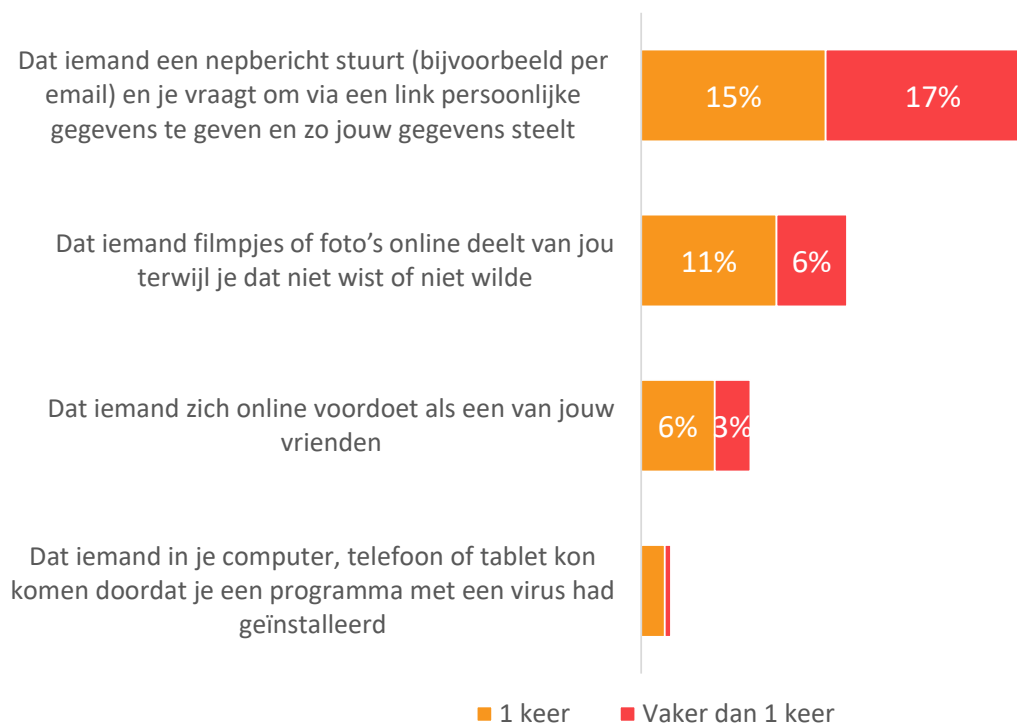

Jongeren

Jongeren (die bekend zijn met de betreffende term) werd gevraagd of zij een viertal vormen van online risico's wel eens hebben meegemaakt. Een op de drie van deze jongeren kreeg wel eens te maken met een phishingbericht (32%). Dat is 28 procent van alle jongeren.

Ook kreeg 16 procent van deze jongeren er weleens mee te maken dat iemand ongewenst online een foto of video van hen plaatste. Dat is 14 procent van alle jongeren.

En heb jij zelf deze dingen wel eens meegemaakt?
(gesteld aan jongeren die bekend zijn met het aspect; nmin=213)

Ruim vier op de tien jongeren kennen iemand die te maken had met phishing

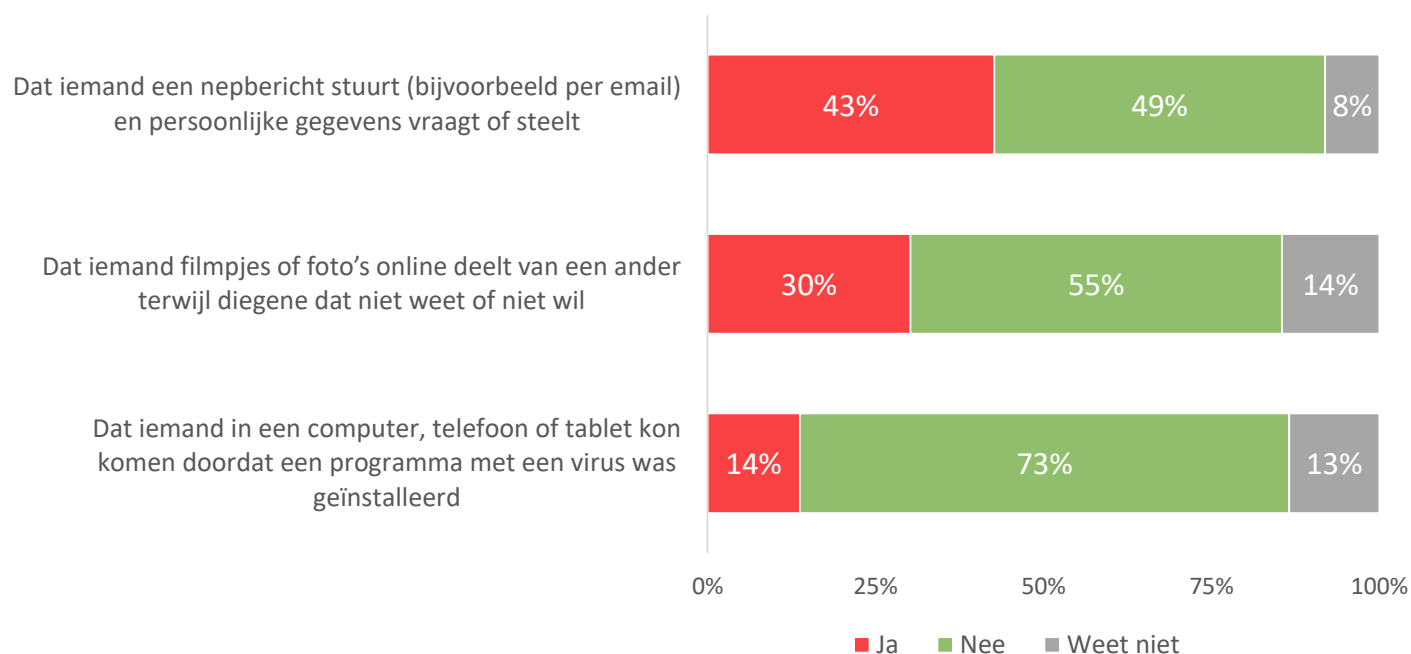

Jongeren

Phishing is de meest ervaren vorm van cybercriminaliteit (slide 18) onder Nederlanders. Ook jongeren kennen dit vaak doordat ze iemand kennen die het meemaakte. Dan ging het vooral om familie.

Als jongeren mensen kennen waarvan ongewenst filmpjes of foto's gedeeld werden, zijn dat vooral bekenden van school. Dat geldt ook voor malware.

En ken jij iemand die dit heeft meegemaakt? (gesteld aan kinderen die bekend zijn met het aspect; nmin=213)

Een op de zeven jongeren zegt altijd te kijken of een site veilig is

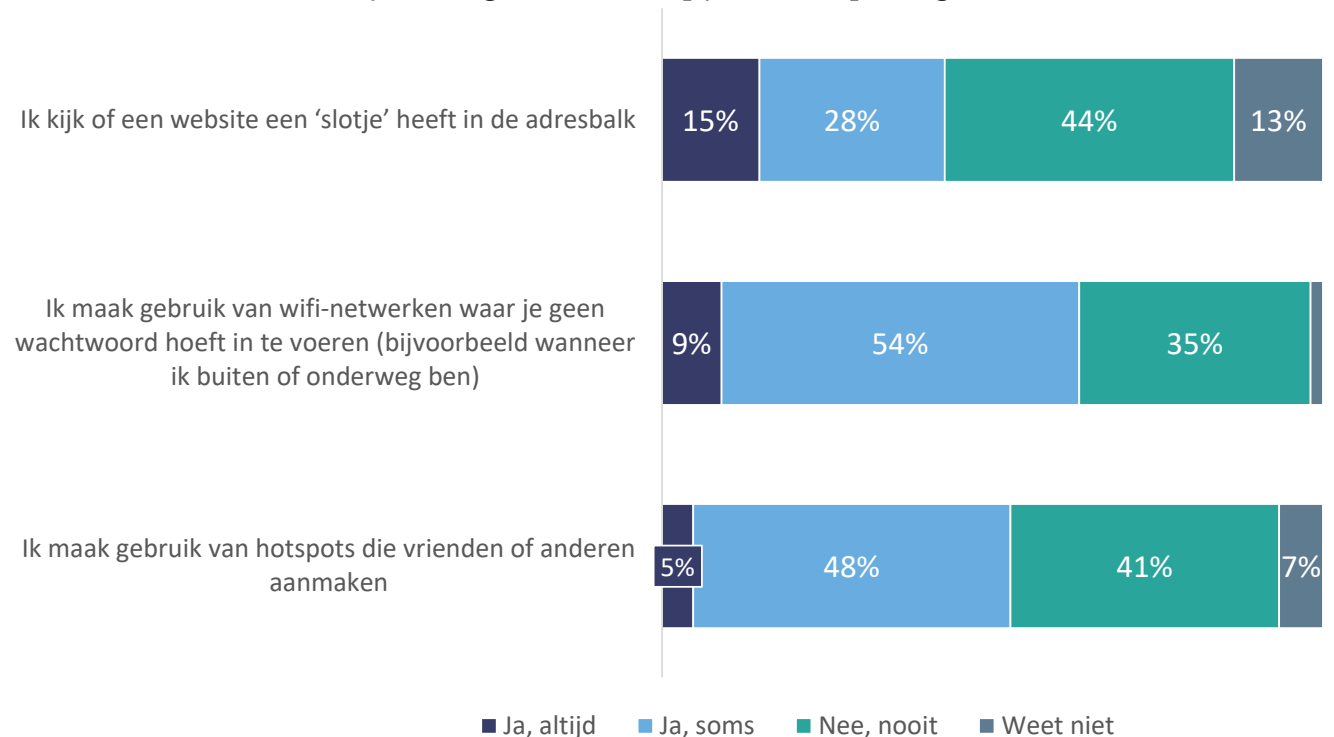
Jongeren

Bijna de helft van de jongeren (44%) kijkt niet naar slotjes in adresbalken en 13 procent zegt het niet te weten.

Ruim de helft van de jongeren maakt gebruik van hotspots die anderen aanmaken.

Zes op de tien jongeren gebruiken openbare wifi-netwerken zonder wachtwoord.

Zijn de volgende zinnen op jou van toepassing? (n=297)

Meerderheid jongeren kiest zelf wachtwoorden

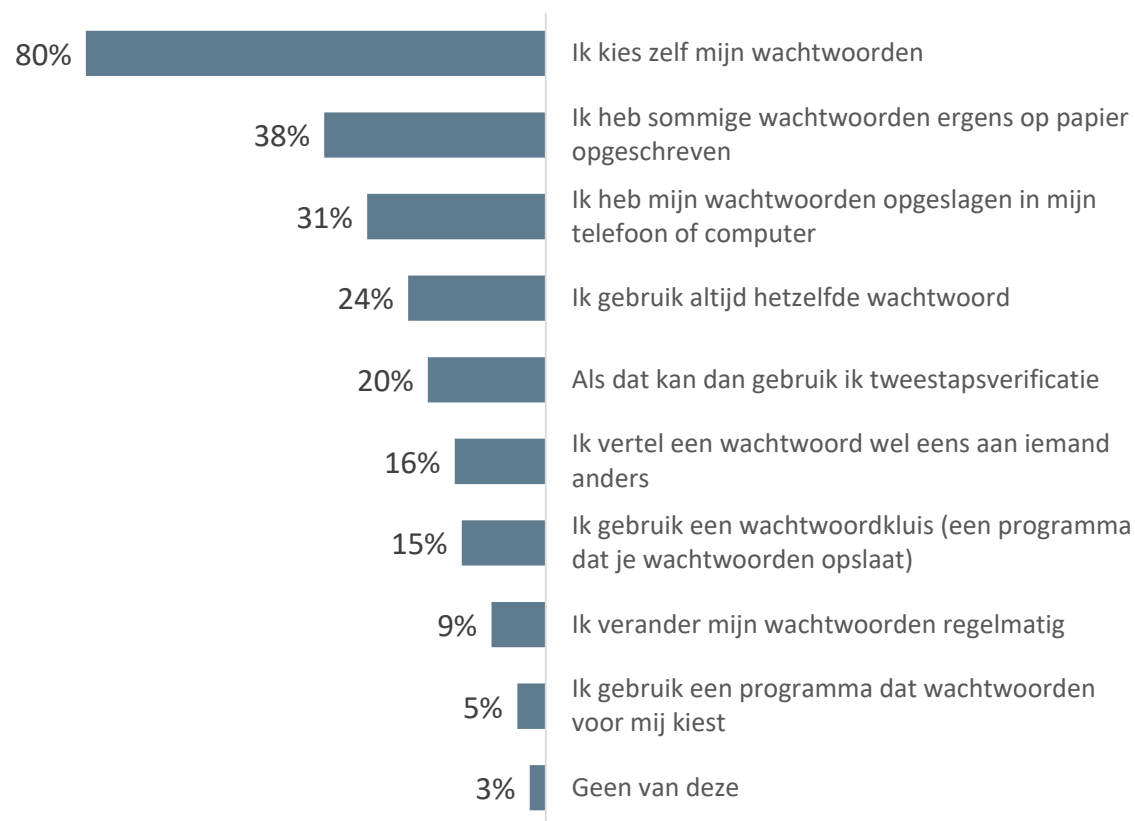

Jongeren

Vier op de vijf jongeren kiezen zelf hun wachtwoorden. Een kwart gebruikt altijd hetzelfde wachtwoord.

Voor het onthouden van wachtwoorden kiest 38 procent voor papier. Drie op de tien kinderen (31%) hebben wachtwoorden op de computer of telefoon opgeslagen en 15 procent gebruikt een wachtwoordkluis.

Hoe ga jij om met je wachtwoorden op internet? (n=297)

Ouders worden het vaakst benaderd bij klikken op foute link

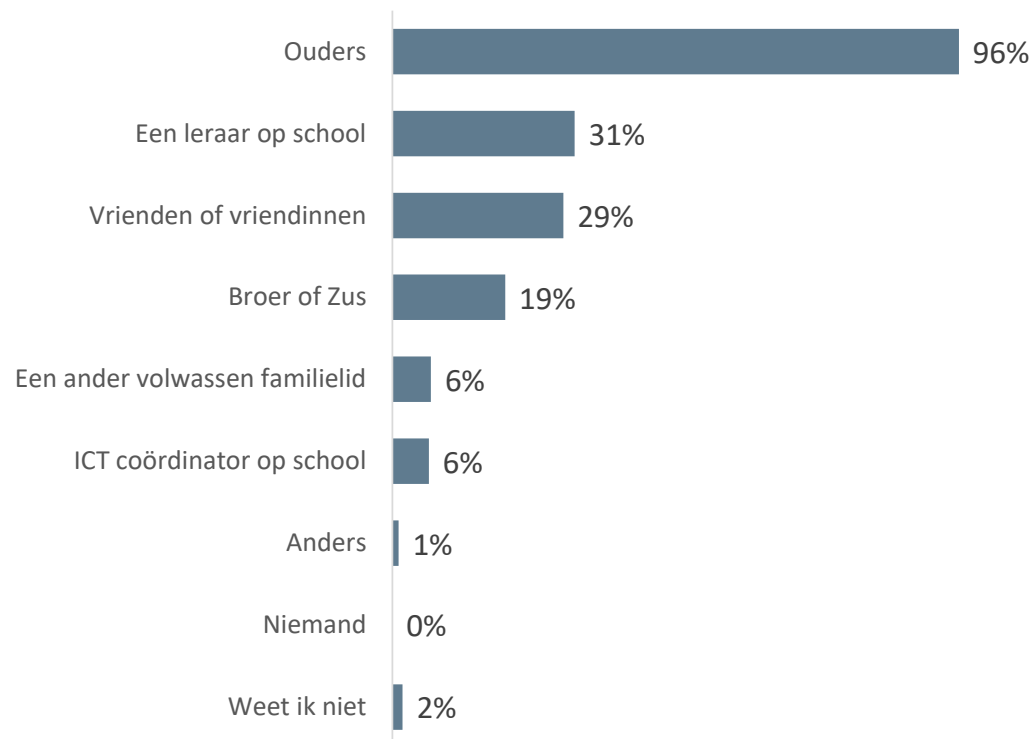
Jongeren

Ongeveer de helft van de jongeren zegt het te vertellen als ze op een foute link klikken.

Bijna allemaal (96%) zouden die jongeren dat vertellen aan hun ouders. Daarna volgen 'leraren' en 'vrienden'.

Aan wie vertel jij het als je per ongeluk op een link hebt geklikt die je niet vertrouwt?

(gesteld aan kinderen die aangeven het te vertellen als ze op een niet vertrouwde link klikken; n=178)

Dronekwart van jongeren ontvangt wel eens een vriendverzoek van onbekende

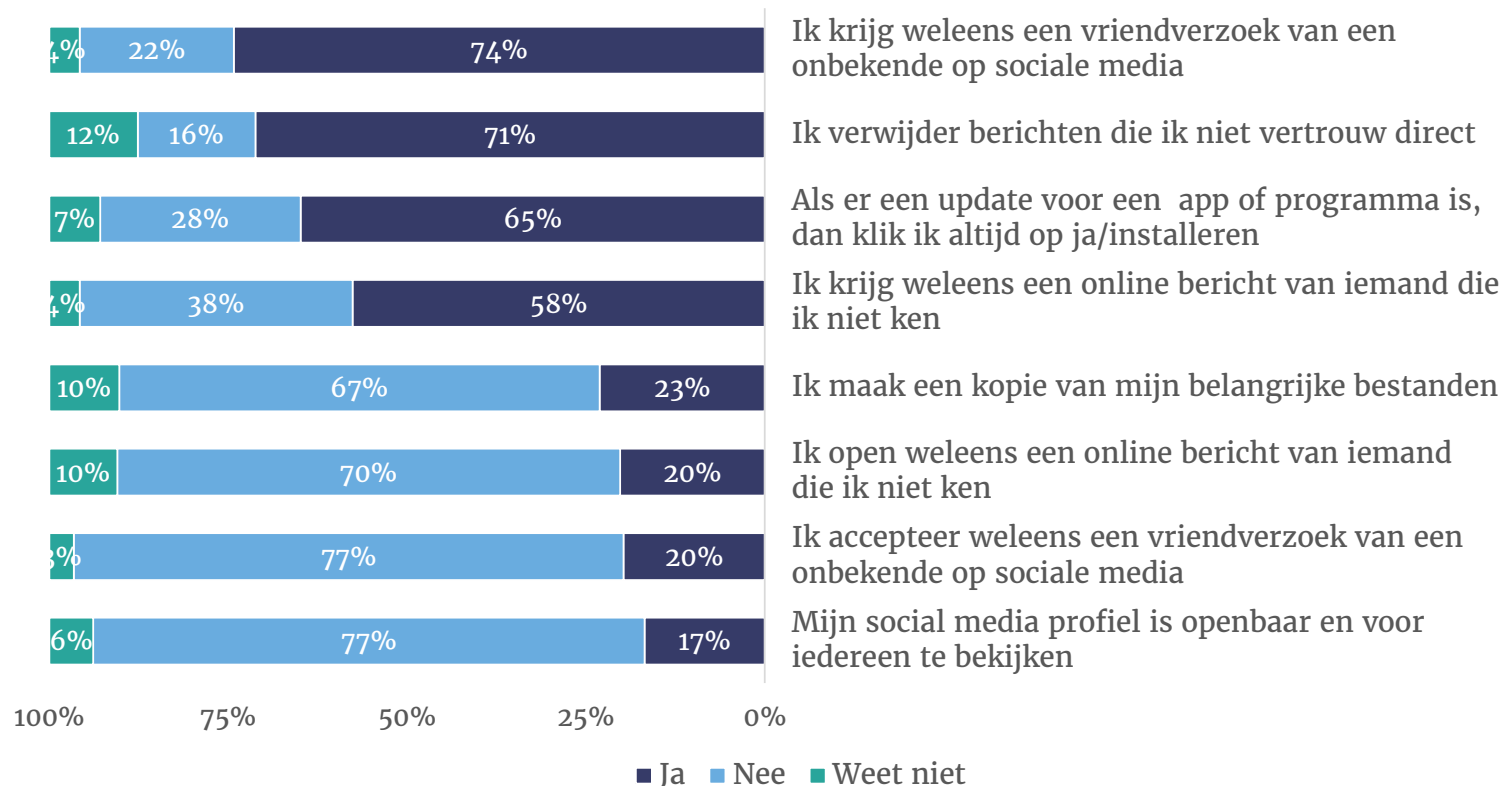

Jongeren

Een vijfde van de jongeren accepteert wel eens een vriendschapsverzoek van een onbekende, of opent wel eens een online bericht van een onbekende.

Van driekwart van de kinderen is het social media profiel niet openbaar.

Zijn de volgende zinnen op jou van toepassing? (n=297)

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl